БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

№ 45 (6720)

2 МАРТ ЯКШАНБА 1947 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида информацион билдириш

Яқинда Москвада ВКП(б) Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми бўлиб ўтди.

Пленум урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш чоралари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди ва тегишли қарор қабул қилди.

Пленум ўртоқ Н. А. Вознесенскийни ВКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси а'золари составига киргизди.

ВКП(б) Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалигини юксалтириш чоралари тўғрисидаги қарори қуйида босилади.

Қишлоқ хўжалигини янада юксалтирайлик!

«Правда» газетасининг бугунги сонида ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг «Урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш чоралари тўғрисида»ги қарори босилди. Қарорда бундай дейилади: **«ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми СССРнинг бутун халқ хўжалигини муваффақиятли суратда ривожлантириш ва халқнинг моддий аҳволини янада яхшилаш учун зарур шарт бўлмиш қишлоқ хўжалигини тезликда тиклаш ва юксалтиришга ғоят катта аҳамият беради».**

Ўртоқ Сталиннинг генийси блан қишлоқ хўжалигини коллективлаш назарияси яратилди ва амалга оширилди. Ўртоқ Сталиннинг колхоз тузумини яшнатиш тўғрисида оталарча қилаётган доимий ғамхўрлиги, қишлоқда социалистик муносабатларни мустаҳкамлаш ва кучайтириш соҳасида большевиклар партияси ҳамда совет давлатининг қилган катта ишлари тинч қурилиш йилларида қишлоқ хўжалигимизни мавж уриб юксалтирди. 1940 йилда олинган умумий дон миқдори 7 миллиард пуддан ортиқ бўлганини, олинган пахта 1913 йилдагига нисбатан 3,5 марта, қанд лавлаги эса 2 марта кўпайганини айтиш кифоядир. Колхоз ва совхоз чорвачилиги ҳам анча ривожланди.

Мамлакатни саноатлаштириш натижасида социалистик қишлоқ хўжалиги кучли ишлабчиқариш-техника негизига эга бўлди. Қисқа вақт ичида қишлоқларга 500 мингдан ортиқ трактор, юзмингларча комбайн ва бошқа деҳқончилик машиналари берилди.

Колхоз, совхоз ва МТСлар Совет давлатининг ёрдамига таяниб, ўзларининг ишлабчиқариш ва ташкилий-хўжалик қувватларини йил сайин мустаҳкамлай бордилар. Улар социализмнинг энг оғир синовларига ҳам бардош берзоладиган улуғ кучига айландилар. Ма'лумки колхоз ва совхозлар Ватан уруши даврида бу синовларга шараф блан бардош бердилар.

Аммо, уруш қишлоқ хўжалигимизга жуда катта зарар етказди. Уруш орқасида колхоз, совхоз ва МТСларнинг моддий кучлари катта зарар кўрди, уларнинг ишлабчиқариш базаси заифлашди, уларнинг тараққий этиш шароити оғирлашди. Немислар томонидан босиб олинган районларнинг қишлоқ хўжалиги айниқса кўп зарар кўрди.

Саноат фронт эҳтиёжларини та'минлаш учун ўз ишларини қайтадан қуриб, трактор ва комбайнлар ишлаб чиқаришни вақтинча тўхтатишга, қишлоқ хўжалик машиналари ва уларга керакли запас қисмларни, ўғит ва ёнилғини камроқ тайёрлашга мажбур бўлди. Колхоз, МТС ва совхозлардаги кадрларнинг талайгина қисми армия сафига кетди, шунингдек тракторлар, отлар ва автомашиналар ҳам фронтга сафарбар қилинди. Буларнинг ҳаммаси экин майдонларининг камайишига, агротехника даражасининг пасайишига, бинобарин далалардан олинадиган ҳосилнинг, чорва моллар миқдори ва маҳсулдорлигининг камайишига сабаб бўлди. Уруш тамом бўлиши бланоқ қишлоқ хўжалигимизда кенг миқ'ёсда тиклаш ишлари олиб боришга тўғри келди. Бу ишлар қишлоқ хўжалигининг қувватини урушдан аввалги даражага етказиш ва уни янада ривожлантиришга имкон беради.

1946 йилда, СССРнинг Европа қисмидаги кўп ерларида қаттиқ қурғоқчилик бўлиб, бу қурғоқчилик 1921 йилдаги қурғоқчиликдан ҳам катта бўлишига қарамай, олинган умумий ва товар дон маҳсулотининг миқдори гарчи 1945 йилдагига нисбатан бирмунча кам бўлса ҳам, 1921 йилдагига нисбатан бениҳоя ортиқ эди.

Колхоз тузуми туфайли, Совет ҳукумати ва большевиклар партиясининг социалистик деҳқончиликка бераётган ёрдами туфайли бунга эришиш мумкин бўлди. Уруш тамом бўлиши бланоқ давлат колхоз далалари учун керакли деҳқончилик машиналари ва минерал ўғитларни кўпроқ тайёрлаш учун, озод қилинган районларда қишлоқ хўжалигини тез тиклаш учун жиддий чоралар кўрди. Колхозларда қишлоқ хўжалик артели Уставини бузишларга хотима бериш учун СССР Министрлар Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг қарорига мувофиқ, кураш қизитиб юборилди.

Аммо, уруш орқасида қишлоқ хўжалигига етказилган жароҳат шу қадар оғир бўлдики, уни бир-икки йил мобайнида даволаш қийин эди. Тинч қурилиш даврига ўтилган ҳозирги пайтда партиямиз ва давлатимиз олдига энг зарур вазифа қўйилди. Бу вазифа қишлоқ хўжалигини қисқа вақт ичида халқимиз учун мўл-кўл озиқ-овқат тайёрлашга, енгил саноат учун хомаш'ё тайёрлашга ва давлатнинг зарур озиқ-овқат ҳамда хомаш'ё резервларини тўплашга имкон берадиган даражада ривожлантиришдан иборат.

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг чиқарган қарори ана шу энг муҳим вазифани муваффақиятли суратда бажариш йўлини кўрсатиб беради.

ВКП(б) Марказий Комитети Пленуми қарори қишлоқ хўжалигини тиклаш ва янада ривожлантириш сур'атларини тезлатиш учун керакли чора ва тадбирларни қабул қилди. Даставвал гап, қишлоқ хўжалиги артелининг Сталинча Уставига қаттиқ риоя қилиш асосида колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш, колхозларда жамоат хўжалигини ҳартарафлама мустаҳкамлаш ва ривожлантириш ҳақида, меҳнат кунларини ёзиш ва даромадларни тақсимлашда текисчиликка хотима бериш, тўғри иш нормаларини ва меҳнат юзасидан ҳақ тўлашда энг тўғри усулларни қўлланиш асосида колхозчилар меҳнатини ва меҳнат учун ҳақ тўлашни яхши уюштириш ҳақида бораётир. Сўнгра гап, МТСларнинг раҳбар кадрларини яхши танлаш, тракторчиларнинг меҳнати учун ҳақ тўлашда энг тўғри усулларни жорий қилиш ва юқори ҳосил учун курашда уларнинг ролини ошириш асосида МТСларни кескин суратда мустаҳкамлаш ҳақида бораётир. Гап, жуда кўп қишлоқ хўжалик кадрларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, қишлоқ хўжалик мутахассисларидан деҳқончилик ишларида тўғри фойдаланиш асосида колхоз, совхоз ва МТСларни раҳбар кадрлар блан мустаҳкамлаш ҳақида бораётир. Ниҳоят, гап қишлоқ хўжалигини янги тракторлар, деҳқончилик машиналари, автомашиналар, ўғит ва ёнилғи блан та'минлаш ва бунинг учун қишлоққа керакли буюртмаларни бажарувчи саноат корхоналарининг ишларини яхши йўлга қўйиш ҳақида бораётир.

ВКП(б) Марказий Комитети Пленуми партия ва совет ташкилотларига уч йил мобайнида, я'ни 1947, 1948 ва 1949 йиллар мобайнида дон етиштиришни урушдан аввалги даражага етказиш, шу вақт ичида пахта, зиғир ва қанд лавлаги етиштиришни урушдан аввалги даражага етказиш ва бу даражадан ўзиб кетиш, картошка, сабзавот, мойли ўсимликлар, цитрус ўсимликлари ва бошқа экинларни кескин суратда кўпайтириш мажбуриятини юклади. Пленумнинг чорвачиликни тез ривожлантириш соҳасида белгилаган тадбирлари 1948 йилнинг охирида қорамоллар, қўй ва эчкилар сонини ва 1949 йилнинг охирида чўчқалар сонини урушдан аввалги даражага етказиш ва бу даражадан ўзиб кетиш имконини беради.

ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми совхозларни барча хўжалик тармоқларини бир-бирига боғлаб ҳар тарафлама ривожлантирадиган хўжаликка айлантириш тўғрисида кўп чоралар белгилади.

Қишлоқ хўжалиги олдида турган вазифалар ҳақиқатан ҳам буюкдир. Партия бу вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши учун барча чораларни кўради. Тракторлар, комбайнлар ва бошқа деҳқончилик машиналари тобора кўп ишлаб чиқарилмоқда. 1947 йил мобайнида қишлоқ хўжалигига 34 минг трактор ва 510 миллион сўмлик ҳар хил машиналар юборилади. 1948 йилда қишлоқ хўжалиги яна 67 минг трактор ва юз мингларча бошқа хил машиналар олади.

ВКП(б) Марказий Комитети Пленуми томонидан қўйилган вазифаларни жиддий ҳаракат қилмай, кураш олиб бормай туриб бажариб бўлмайди. Уруш орқасида колхоз, совхоз ва МТСларга етказилган зарарни қисқа вақт ичида қоплаш, қишлоқ хўжалиги ишлабчиқаришини бутун халқ хўжалигининг талаблари даражасига етказиб ривожлантириш учун барча куч ва воситаларни сафарбар қилиш керак. Даставвал колхозлар, совхозлар ва МТСларга қилинадиган раҳбарликни қишлоқ хўжалиги олдида турган вазифаларга муносиб баланд даражага кўтариш зарур. Республика, ўлка, область партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари маҳаллий партия ва совет органларининг қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишидаги қониқарсиз ва ба'зан очиқдан-очиқ нотўғри усулларига барҳам беришлари лозим. Улар ҳарбир колхоз, совхоз ва ҳарбир МТСнинг ўзларига берилган топшириқларни бажаришини та'минлашлари, оперативчиликни кучайтиришлари, қишлоқ хўжалик ишларига тайёргарликнинг кечикишига йўл қўймасликлари, деҳқончиликни энг янги усулларда ташкил этишлари керак.

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг қарори партиянинг урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасидаги курашида ғоят катта роль ўйнайди. Маҳаллий партия ташкилотлари бу қарорни барча меҳнаткашларга кенг суратда тушунтириб беришлари, уларни яхши уюштириб, бу қарорни муваффақиятли бажаришга сафарбар қилишлари керак. Колхозларнинг аҳволи ва уларни тараққий эттириш юзасидан тўла жавобгарликни ҳис этиш, колхоз қурилишида партия йўлини қат'ий суратда амалга ошириш, колхозларга бутун деҳқончилик ишларини тўғри планлаш ва уюшқоқлик блан олиб боришда амалий ёрдам бериш — ҳарбир партия ташкилотининг вазифасидир.

Ҳозирги вақтда бутун мамлакатда йиллик ишлабчиқариш планини 1947 йил 7 ноябрьгача — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 30 йиллигигача муддатидан илгари бажариш учун кучли ватанпарварлик ҳаракати қизиб кетди. Шонли колхозчи деҳқонларимиз ҳам ишчилар синфининг илғор отрядларига эргашиб мусобақага қўшилмоқдалар. Украина қишлоқ хўжалиги ходимлари ўртоқ Сталинга ёзган мактубларида бу йил деҳқончилик ва чорвачиликни тиклаш ва юксалтириш юзасидан ўз зиммаларига жиддий мажбуриятлар олдилар. Ўзбекистон пахтакорлари тўртинчи қурултойи қатнашчиларининг ўртоқ Сталинга ёзган ва бугун э'лон қилинган мактуби қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга да'ват этувчи ҳужжатдир. Совет мамлакатининг ҳамма қишлоқлари қишлоқ хўжалигини тезликда тиклаш ва янада ривожлантириш учун курашга отланмоқдалар. Бу йил кўклам экинига ўз вақтида тайёргарлик кўриш ва кўклам ишларини муваффақиятли бажариш — энг муҳим хўжалик-сиёсий вазифа ва ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг қарорини бажариш йўлида биринчи қадамдир. Бутун э'тибор, бутун куч, ҳамма воситалар шу вазифани бажаришга сафарбар қилинсин!

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг қарори социалистик қишлоқ хўжалигини янада мустаҳкамлаш ва зўр бериб ривожлантиришнинг буюк жанговар программасидир. Бу программага эга бўлган партия ва совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари ва ташкилотчилари, колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари қишлоқ хўжалигини тиклашда буюк муваффақиятларга эришадилар, қишлоқ хўжалигини янада тез тараққий эттирадилар.

Совет кишилари колхоз тузумининг илҳомчиси ва ташкилотчиси улуғ Сталин раҳбарлиги остида урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигининг юксалишини, социалистик қишлоқ хўжалиги ишлабчиқариш кучларининг тўла ривожланишини, совет юртидаги халқларнинг фаровон ва бахтли ҳаёт кечиришлари учун мамлакатимизда озиқ-овқат маҳсулотларининг мўл-кўл бўлишини та'минлай оладилар.

(«ПРАВДА»нинг 1947 йил 28 февральдаги бошмақоласи).

ЎзССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ МТСЛАРИ БЎЙИЧА 1947 ЙИЛ 25 ФЕВРАЛЬГАЧА ТРАКТОР, КОМБАЙН ВА БОШҚА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАШИНАЛАРИ РЕМОНТИ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ҲАҚИДА МА'ЛУМОТ

(Планга нисбатан процент блан)

Областьлар	Ремонтдан чиқарилган						
	Тракторлар	Комбайнлар	Сеялкалар			Культиваторлар	Тахт қилиб қўйилган тракторлар
			Плуглар	Чигит сеялкаси	Ғалла сеялкаси		
Тошкент	96,3	0,6	95,2	66,7	29,7	25,9*	85,2
Фарғона	84,6	—	103,4	95,6	—	69,9	85,7
Наманган	74,4	—	123,0	68,8	—	40,4	66,7
Андижон	89,7	—	80,6	77,4	—	56,6	76,3
Самарқанд	94,1	3,7	76,7	74,9	40,2	71,6	75,2
Бухоро	86,6	—	95,1	97,7	—	32,2	82,3
Қашқадар'ё	97,6	7,8	87,9	116,5	48,6	36,4	84,4
Сурхондар'ё	102,8	7,4	76,8	78,0	5,6	14,5	85,2
Хоразм	79,2	—	88,7	80,7	—	30,5	87,0
Қорақалпоғистон АССР	82,6	—	90,0*	95,2	—	30,4	92,8
ЎзССРда жам'и:	88,9	4,8	90,7	81,8	37,2	45,8	81,5

Изоҳ: *) Бу ма'лумот областьда аниқланган.

Урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш тадбирлари ҳақида

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг ўртоқ АНДРЕЕВ доклади юзасидан чиқарган қарори

Колхоз тузумининг ғалаба қозониши ва партиямиз ҳамда давлатимиз томонидан тинч қурилиш йилларида олиб борилган ғоят катта ишлар натижасида мамлакатни саноатлаштириш асосида, қолоқ қишлоқ хўжалигимиз ҳозирги замон техникаси блан қуролланган илғор қишлоқ хўжалигига айланди.

Сталинча бешйилликлар даврида энг муҳим масалалардан бўлган ғалла проблемаси ҳал қилинди: 1940 йилда олинган умумий ғалла маҳсулоти етти миллиард пуддан ошди, товар ғалла эса 1913 йилдагига қараганда қарийб икки ҳисса кўп олинди. Техника экинлари: пахта, зиғир, қанд лавлаги, мойли экинлар, чой, цитруслар, тамаки, шунингдек картошка ва сабзавот экинлари жуда кўпайди, бунинг натижасида енгил саноатимиз ўз хомаш'ё базасига эга бўлди. Айни вақтда колхоз ва совхозларда чорвачилик анчагина ривож топди. Ўт кўплаб экилганлиги ва ғалла кўплаб етиштирилганлиги натижасида чорвачиликни тараққий эттириш учун мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтирилди.

Қишлоқ хўжалигининг юксалганлиги колхозларнинг жамоат бойлигини оширишни ва колхозчиларнинг фаровонлигини та'минлади. Давлат мамлакатнинг озиқ-овқат ва хомаш'ёга бўлган эҳтиёжларини қоплайдиган ва анчагина резервлар вужудга келтирилишини та'минлайдиган миқдорда ғалла, гўшт, ёғ ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлади.

Қишлоқда колхоз тузумининг ғалаба қозониши ва мустаҳкамланиши натижасида қишлоқ хўжалигимиз уруш даврида ўз вазифаларини муваффақият блан уддалаб турди. Оғир уруш йилларида армиямиз озиқ-овқат танқислигини сезмаган экан, аҳоли озиқ-овқат блан, саноат эса хомаш'ё блан та'минланиб турган экан, бунда колхоз тузумининг кучи ва ҳаётчанлиги, колхозчи деҳқонларнинг ватанпарварлиги ўзини яққол кўрсатди.

Немис босқинчилар бизни мажбуран урушга тортдилар, уруш социалистик қишлоқ хўжалигимизнинг ривожланишини вақтинча тўхтатиб қўйди, албатта. Ватан уруши йилларида қишлоқ хўжалигида жиддий қийинчиликлар бўлди. Колхоз, МТС ва совхозлардан кадрлар, тракторлар, отлар ва автомашиналарнинг анчагина қисми армияга олинди. Саноат ҳарбий изга солиниб уруш эҳтиёжларини қондириш йўлида ишлаганлиги туфайли қишлоқ хўжалиги учун тракторлар ишлаб чиқаришни тўхтатиб қўйишга ва қишлоқ хўжалик машиналари, уларга запас қисмлар, ўғитлар ва ёнилғи ишлаб чиқаришни бирмунча камайтиришга мажбур бўлди. Уруш даврида еримизнинг бир қисми немис босқинчилар томонидан босиб олинди ва таланди, вайрон қилинди.

Уруш йилларида экин майдонлари камайди, ёзда ва кузда шудгор қилиниб келган экин майдонлари камайди, ўт экиш анчагина камайиб кетди. Буларнинг ҳаммаси колхоз ва совхозларда ҳосилнинг пасайишига, чорва моллари сонининг камайишига ва маҳсулдорлигининг пасайишига та'сир қилмасдан қолаолмади.

Колхозчи деҳқонлар урушдан сўнг қишлоқ хўжалигини муваффақият блан тикламоқдалар. 1946 йилда СССРнинг Европа қисмидаги кўпгина ерда қаттиқ қурғоқчилик бўлиб, 1921 йилдаги қурғоқчиликдан ҳам қаттиқроқ бўлди. Шунга қарамай, 1946 йилда гарчи 1945 йилдагига қараганда бирмунча кам бўлса ҳам, аммо 1921 йилдагига таққослаб бўлмайдиган даражада кўп умумий ғалла маҳсулоти ва товар ғалла олинди. Бунга машина-трактор станциялари ва колхоз тузумига эга бўлган деҳқончиликни социалистик асосда уюштириш натижасидагина эришилди.

Уруш тамом бўлгандан сўнг ўтган даврда Ҳукумат ва Партия қишлоқ хўжалигини тиклаш йўлида бирқанча жиддий чоралар кўрдилар.

Душмандан озод этилган районлардаги колхозларга трактор, қишлоқ хўжалик машиналари, автомашиналар, МТС лар учун ускуналар, колхозлар учун от ва маҳсулдор моллар блан давлат ёрдами берилди. Уруғлик ва ем-хашак блан ҳам катта ёрдам кўрсатилди. Қишлоқ хўжалик маҳсулоти топшириш юзасидан имтиёзлар берилди. Жамоат бинолари ва колхозчиларнинг уйларини тиклаш соҳасида анчагина иш қилинди. Ҳамма МТСлар асосан тикланиб бўлди. Бу чоралар натижасида, душмандан озод қилинган районлардаги колхозларда ва деҳқон хўжаликларида 1946 йилда урушдан аввалги экин майдонларининг тўртдан уч қисмини ва колхоз ҳамда колхозчилар чорвачилигининг ярмидан кўпроғини тиклаш мумкин бўлди.

Сталинград ва Харьков трактор заводлари тикланди ва улар ишлаб турибди, Олтой ва Владимирскда янги трактор заводлари қурилди, Липецк трактор заводи қурилиб тамомланаётир. Челябинск заводида тракторлар яна ишлаб чиқарила бошланди. Душман босиб олган пайтда вайрон этилган қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводлари тикланаётир, илгари ҳарбий буюртмаларни бажариш блан банд бўлиб келган кўпгина заводлар қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқаришга киришди. Саноатимиз шу йилнинг ўзидаёқ қишлоқ хўжалиги учун тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқаришни анчагина ошириши керак.

Колхоз ва совхозларда нав'ли уруғлар ва ўт экиш яна бошланаётир. илгари издан чиқиб кетган алмашлаб экиш тартиби яна тикланмоқда ва янгидан жорий қилинмоқда. Кўрилган чоралар натижасида пахта майдонларини илгариги даражасига етказиш ва пахта ҳосилини ошириш соҳасида муваффақиятларга эришилди.

СССР Министрлар Совети ва ВКП(б) Марказий Комитети томонидан қабул қилинган Қарорга мувофиқ, колхозларда аниқланган нуқсонларни битириш ва қишлоқ хўжалик артели Уставини бузиш ҳолларига барҳам бериш соҳасида катта иш олиб борилмоқда.

Эндиликда, тинч қурилиш даврига кўчилган бир пайтда, партиямиз ва давлатимиз олдида қишлоқ хўжалигини яна ривожлантириш сра кечиктириб бўлмайдиган бир вазифа бўлиб турибди. Қишлоқ хўжалигининг шундай юксалишини та'минлаш керакки, бунинг натижасида у жуда қисқа бир муддат ичида аҳолимиз учун мўл-кўл озиқ-овқат, енгил саноатимиз учун хомаш'ё вужудга келтиришга ҳамда давлат ихтиёрида зарур озиқ-овқат ва хомаш'ё резервларини жамғаришга имкон берсин.

Бу вазифани муваффақият блан ва жуда қисқа бир муддатда амалга ошириш учун қуйидаги чораларни кўрмоқ зарур:

1. Партия ва совет органларининг, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги ҳамда уларнинг маҳаллий идораларининг қишлоқ хўжалигига раҳбарлиги яхшилансин. Барча ташкилотларнинг қишлоқ хўжалигига раҳбарлиги қишлоқ хўжалиги олдида турган ғоят катта вазифаларга мувофиқ равишда анчагина юқори даражага кўтарилиши керак.

Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда тегишинча оперативчилик кўрсатмаслик ва қишлоқ хўжалик ишларига тайёргарлик кўришда ҳамда бу ишларни ўтказишда кечикиш, колхоз, совхоз, МТС ва районларнинг ишига якка-якка тартибда қараб баҳо бериш ўрнига ўртача ма'лумотларга қараб нотўғри баҳо бериш каби жиддий нуқсонларга хотима бериш зарур. Бундай якка-якка тартибда қараб баҳо бериш илғорлар блан қолоқларни таниб олишга ҳамда қолоқларни илғорлар даражасига кўтаришга имкон беради. Колхозларда зўр бериб мунтазам суратда ташкилий ишлар олиб бориш ва кадрларни тарбиялаш ўрнига ма'муриятчилик қилиш, колхоз раисларини бот-бот алмаштириш, колхоз ички демократиясини бузиш сингари нуқсонларнинг давом этишига тоқат қилиб бўлмайди.

Партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик идораларининг раҳбарларидан қишлоқ хўжалигига мунтазам суратда моҳирлик блан раҳбарлик қилиш талаб этилади; амалга оширилишини та'минлайдиган чораларни кўрмасдан топшириқлар бериш, планнинг бажарилишини жойларда кун сайин текшириб турмасдан идорада ўлтириб олиб тўраларча раҳбарлик қилишга хотима бериш талаб қилинади.

Белгилаб қўйилсинки, Ҳукумат томонидан халқ хўжалик плани блан бирга тасдиқланган қишлоқ хўжалик ишлари йиллик плани область, ўлка ва республикаларга ҳар йилнинг 1 январидан кечикмай ма'лум қилинмоғи керак.

2. ВКП(б) Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан очиб ташланган қишлоқ хўжалик артели Уставини бузиш ҳолларига, чунончи меҳнат кунларини нотўғри сарфлаш, колхоз жамоат ерларини талон-тарож қилиш, колхоз мулкини талаш, қишлоқ хўжалик артели ишларини бошқаришда демократик асосларни бузиш ҳолларига тамомила барҳам берилсин.

ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми қишлоқ хўжалигини юксалтириш ва колхозларни янада мустаҳкамлаш ишига халақит бераётган чунончи, қишлоқ хўжалик артели Уставини бузиш ва унга хилоф иш қилиш ҳолларининг давом этиб келиши маҳаллий партия ва совет ташкилотлари томонидан колхозларга қониқарсиз, ба'зан очиқдан-очиқ нотўғри раҳбарлик қилинишининг натижасидир, деб ҳисоблайди.

3. Колхозчиларнинг меҳнатини уюштириш ва уларнинг меҳнатига ҳақ тўлашдаги камчиликлар бартараф этилсин. Бу камчиликлар колхозларда меҳнат унумининг яна оширилишига ҳамда жамоат хўжалигининг мустаҳкамланишига тўсқинлик қилади.

Бу камчиликлар қуйидагилардан иборатдир:

Меҳнат кунлари ёзишда ва даромадларни тақсимлашда бригада ва звеноларнинг иш натижалари ҳисобга олинмасдан текисчилик ҳукм сурмоқда. Бунинг натижасида ҳалол ва яхши ишлаётган колхозчилар колхозлардаги юлғич ва виждонсиз унсурларга қараганда ноқулай аҳволга тушиб қолдилар.

Колхозларда эскириб қолган ва камайтирилган иш нормалари татбиқ қилиниб келмоқда. Бу эса меҳнат кунларининг исроф қилинишига, меҳнат кунларини сарфлашда тегишли тартиб ўрнатилмаслигига сабаб бўлади.

Меҳнатга ҳақ тўлашда бирмунча тўғри усулларни ишлаб чиқиш ва бу усулларнинг жорий қилинишини та'минлаш, колхозлардаги мавжуд иш тажрибалари асосида, яхши ишлаётган колхозчиларни рағбатлантириш керак.

4. Машина-трактор станцияларининг ишини қат'иян яхшиламоқ лозим. Колхоз далаларидаги ҳосилнинг тақдири кўп жиҳатдан машина-трактор станцияларининг ишига боғлиқдир. ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг маҳаллий органларидан, партия, совет ташкилотларидан ва МТС директорларидан МТСларнинг ишида ҳамон давом этиб келаётган жиддий камчиликларга хотима берилишини талаб қилади. Бу жиддий камчиликлар шулардан иборатдир: трактор ва комбайнларнинг иш унуми ҳали паст, трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарининг ремонти ёмон ўтказилмоқда, уларнинг ремонти кечиктирилмоқда, кўпгина МТСларнинг директорлари, агрономлари ва тракторчилари трактор ишларининг ўз вақтида ўтказилишига ва юқори сифат блан бажарилишига, бинобарин колхоз далаларида ҳосилнинг ошишига мас'улиятсизлик блан қараб келмоқдалар.

МТСларнинг ишига энг муҳим қишлоқ хўжалик ишлари планининг бажарганлигига қараб баҳо бериш ўрнига, юмшоқ ер ҳайдаш планининг бажарилганигагина қараб баҳо берилиши нотўғри деб ҳисоблансин. Бу нарса шунга сабаб бўладики, бир қисм МТСлар трактор ишлари планини боронalash каби енгил ишлар ҳисобидангина бажаришга интиладилар. МТС ва трактор бригадаларининг кўпгина ходимлари юмшоқ ер ҳисобида трактор блан кўпроқ ер ҳайдаб, хўжакўрсинга юқори иш унумига эга бўлишга интилиб, трактор ишларининг паст сифатли қилиб бажарилишига йўл қўймоқдалар ва агротехника қоидаларининг энг оддий талабларига ҳам риоя қилмаётирлар.

МТСларнинг ишига юмшоқ ер ҳайдаш ҳисобида белгиланган планларнинг бажарилишигагина қараб баҳо беришдан иборат ҳозир қўлланиб келаётган тартиб бекор қилинсин ва СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига МТСларнинг ишига трактор блан қилинадиган асосий ишларни бажарганликларига қараб баҳо берадиган янги тартиб жорий қилиш мажбурияти юклансин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг маҳаллий органларига, партия ва совет ташкилотларига МТСларда мавжуд бўлган трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарини тегишинча тартибга солиш ва уларнинг юқорироқ иш унуми беришига эришиш, трактор ишларининг сифатини яхшилаш, МТСлар учун тракторчи, комбайнчи, бригадир кадрлар тайёрлаш ишини яхшилаш мажбурияти юклансин.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш тадбирлари ҳақида

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг ўртоқ АНДРЕЕВ доклади юзасидан чиқарган қарори

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

5. Қишлоқ хўжалиги учун жуда кўп кадрлар тайёрлаш ва қайтадан тайёрлаш иши уюштирилсин. Токи МТС, колхоз ва совхозларда тажрибакор ва тайёргарлиги бўлган кадрларга танқислик қисқа мудат ичида битирилсин; қишлоқ хўжалиги мутахассисларидан нотўғри фойдаланиш ҳолларига хотима берилсин. Ҳолбуки қишлоқ хўжалигининг кўпгина мутахассис кадрлари ишлабчиқаришда ишлаш ўрнига идора ишларида банд бўлиб қолмоқда. Шунинг орқасида колхозлар ўз хўжаликларини уюштириш ва деҳқончилик ҳамда чорвачиликда илғор иш усулларини жорий қилишда ўз вақтида тегишли ёрдам ололмаётирлар.

6. Қишлоқ хўжалигига янги тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналари, автомашиналар берилсин, қишлоқ хўжалиги ўғитлар ва ёнилғи блан та'минлансин. ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми маҳаллий партия ва совет ташкилотларидан ҳамда саноат раҳбарларидан тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналари, заклас қисмлар, ўғитлар ва ёнилғи ишлаб чиқариш планларини тўла ва ошириб бажариш соҳасида ғайрат кўрсатишларини талаб қилади. Қишлоқ хўжалиги буюртмаларини ўз вақтида бажаришга аҳамиятсиз қараш, ёмон сифатли маҳсулот чиқариш, саноат ва заводлардаги ба'зи ходимларнинг эскириб қолган машиналарнинг хилларини чиқара беришга уринишлари ва трактор ҳамда қишлоқ хўжалик машиналарининг янги ва юқори унумлироқ хилларининг тезроқ ишлаб чиқарила бошлашга халақит бериш каби жиддий камчиликларга хотима берилмоғи керак.

Юқорида баён этилганларни назарда тутиб, ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми **қарор қилади:**

I.

Ғаллани кўпайтириш соҳасида

Партия, совет ташкилотларига, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги ва уларнинг маҳаллий органларига қуйидаги мажбуриятлар юклансин:

1. Ғалланинг умумий маҳсулоти уч йил я'ни 1947, 1948 ва 1949 йиллар мобайнида урушдан аввалги даражага етказилсин ва бешйилликнинг охирига бориб бу даражадан анчагина оширилсин.

Экин майдонларини кенгайтириш блан бир қаторда дон экинларининг ҳосилдорлигини ошириш асосий вазифа деб ҳисоблансин. Бунинг учун кузги экинлар экиладиган ерларнинг, шарқий районларда эса, лалми буғдой экиладиган ерларнинг ўз вақтида тўла равишда ёзда шудгор қилиниши та'минлансин, лалми экинлар кузда шудгор қилинган ерларга экилсин, колхоз ва совхозларда ерларнинг юза ҳайдалишига барҳам берилсин ҳамда бешйилликнинг охирига бориб барча колхоз ва совхозларда тўғри алмашлаб экиш тартиби тамомила тикланиб бўлсин ва жорий қилинсин.

2. Ҳукумат томонидан қабул қилинган планга мувофиқ, 1947 йилда дон экинлари экиладиган майдон 1946 йилдагига қараганда 6,3 миллион гектар, шу жумладан колхозларда 5,7 миллион гектар кенгайтирилсин, 1948 йилда дон экинлари экиладиган майдон 1947 йилдагига қараганда 6,1 миллион гектар, шу жумладан колхозларда 5 миллион гектар кенгайтирилсин.

1950 йилда 127 миллион тонна миқдорида умумий ғалла маҳсулоти олиш тўғрисида бешйиллик планда қўйилган вазифанинг сўзсиз тўла ва ошириб бажарилиши та'минлансин.

3. Новосибирск, Ростов, Куйбишев, Челябинск, Тамбов, Ульяновск, Курск, Воронеж областьлари сингари асосий ғаллакор районларнинг партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органлари ғаллакорликни тиклаш ва ривожлантириш ишлари блан қониқарсиз шуғулланаётганликлари ва Саратов, Сталинград, Пенза, Курган областьлари ҳамда Красноярск ўлкасида ғалла майдонлари ва ғалла ҳосили айниқса секин тикланаётганлиги та'кидлаб ўтилсин.

4. Асосий озиқ-овқат экини бўлган буғдой етиштириш қуйидагича кўпайсин:

а) **кузги буғдой юзасидан** —Украина ССР, Краснодар, Ставрополь ўлкалари, Ростов, Қрим, Воронеж, Курск областьлари ва Молдавия ССРда кузги буғдой етиштиришда 1949 йилда урушдан аввалги даражага етиб олинсин, ҳосил анчагина оширилсин, 1947 йилнинг кузида бу районлардаги колхозларда кузги буғдой экиладиган ерлар 1946 йилда ғалласи ўрилган ерларга нисбатан 1 миллион 500 минг гектар кенгайтирилсин ва кузги буғдой экиладиган ерлар 7,2 миллион гектарга, шу жумладан Украина ССРда 4,4 миллион гектарга етказилсин, 1948 йилда 8,3 миллион гектарга, шу жумладан Украина ССР да 4,8 миллион гектарга етказилсин.

Кузги буғдой экиладиган бошқа районларда, хусусан Волга бўйи районларида, Ўзбекистон, Тожикистон ССРда, Қозоғистон ССРнинг жанубий областьларида, Қирғизистон ва Озарбайжон ССРда ҳосилнинг анчагина оширилиши ҳамда умумий маҳсулотнинг кўпайтирилиши та'минлансин;

б) **лалми буғдой юзасидан** — СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ, шарқий районлардаги (Сибирь, Урол ва Қозоғистон ССРнинг шарқи-шимолий областьларида) колхозларда экин майдони 1 миллион 324 минг гектар кенгайтирилсин ва 1947 йилда 7,9 миллион гектарга, 1948 йилда 9,4 миллион гектарга ва 1949 йилда 11,4 миллион гектарга етказилсин, ҳосилнинг оширилиши та'минлансин. Лалми буғдой даставвал ҳайдаб қўйилган қўриқ ва партов ерларга, кузда ўтдан тозаланиб қайта ҳайдалган ва шудгор қилинган ерларга экилсин.

Волга бўйи водийсида (Куйбишев, Саратов, Сталинград ва Ульяновск областьларида) лалми буғдой, хусусан буғдойнинг қаттиқ нав'лари экиладиган ерларни анчагина кенгайтириш чоралари кўрилсин. Бу областьларнинг колхозларида лалми буғдой экиладиган ерлар 300 минг гектар кенгайтирилиб 1947 йилда 2,4 миллион гектарга ва 1948 йилда 3 миллион гектарга етказилсин. Қўриқ ерлар ва эскидан партов бўлиб келаётган ерлардан буғдой экиш учун фойдаланилсин. Волганинг нариги томонидаги қурғоқчилик районларида ўтдан тозаланиб ёзда яхшилаб шудгорланган ерларга лалми буғдой экиш тартиби жорий қилинсин.

Ери қора тупроқ бўлмаган областьларнинг колхозларида лалми буғдой экиладиган ерлар 200 минг гектар кенгайтирилиб 1947 йилда бундай ерлар 1.6 миллион гектарга ва 1948 йилда 1,8 миллион гектарга етказилсин. Лалми буғдой етиштириладиган бошқа районларда ҳосилнинг оширилиши ва умумий маҳсулотнинг кўпайтирилиши та'минлансин.

Украина ССРда лалми буғдой етиштириш жиддий суратда кейинда қолаётганлиги та'кидлаб ўтилсин. Украина ССРнинг колхоз ва совхозларида лалми буғдой сингари қимматли экинга йилдан-йилга кам аҳамият берилиб, маҳсулдор қора тупроқли ерларга унча қимматли бўлмаган ем экинлар, айниқса арпа экилмоқда. Украинадаги колхозларда 1947 йилда лалми буғдой экиладиган ер 1946 йилга нисбатан 182 минг гектар кенгайтирилсин ва бу экин майдони 750 минг гектарга етказилсин, бундан кейинги йилларда лалми буғдой экиладиган ерларни яна кенгайтира бориш та'минлансин.

5. Ери қора тупроқ бўлмаган районларда, марказий қора тупроқ областьларида, Украинанинг шимолий областьларида, Волганинг ўнг томонидаги дар'ё бўйи районларида ва бошқа районларда кузги жавдар етиштиришни кучайтириш чоралари кўрилсин.

СССР Министрлар Советига кузги жавдар экиладиган ерларни кенгайтириш ва унинг ҳосилини ошириш юзасидан республика, ўлка ва областьлар учун топшириқлар белгилаш таклиф қилинсин.

6. Дуккакли дон экинлари етиштиришда айниқса Пенза, Сталинград, Ульяновск ва Рязань областларида, Татаристон, Бошқирдистон ва Мордва АССР ҳамда Украина ССРда қониқарсиз иш олиб борилаётганлиги та'кидлаб ўтилсин. СССРда колхозларнинг дуккакли дон экиладиган ерлари 300 минг гектар кенгайтирилсин ва 1947 йилда 1,3 миллион гектарга, 1948 йилда 1,6 миллион гектарга етказилсин ҳамда бу экинларнинг ҳосили анчагина оширилсин. Украина ССРда, Иттифоқнинг марказий ва шарқий районларида нўхот экинлари майдонининг тезроқ тикланишига алоҳида э'тибор берилсин. Ловия экиладиган ерлар кенгайтирилсин ва унинг ҳосили оширилсин. Марказий қора тупроқ областьларида, Волга бўйидаги районларда ва Украина ССРнинг ўрмонзор даштларида ясмиқ, хусусан ясси ясмиқ майдонини кенгайтириш та'минлансин.

7. СССР колхозларида жўхори экиладиган ерлар 1947 йилда 280 минг гектар кенгайтирилиб, 2 миллион 260 минг гектарга ва 1948 йилда 2 миллион 700 минг гектарга етказилсин, жўхорининг ҳосили анчагина оширилсин. Яқин йиллар ичида жўхори экиш, унинг қатор ораларини ишлаш ва жўхорини йиғиштириб олиш ишлари анчагина машиналаштирилсин. Жўхорининг ҳосилини ошириш мақсадида икки-уч йил мобайнида жўхорининг анчагина қисмини дурагай уруғлар блан экиш та'минлансин, токи кейинчалик бориб ёппасига дурагай уруғлар блан экишга ўтилсин. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига уруғчилик колхоз ва совхозларида жўхорининг дурагай уруғини етиштиришни йўлга қўйиш мажбурияти юклансин. Колхоз ва бошқа хўжаликларда жўхорининг дастлабки дурагай уруғи элит уруғлари блан баравар қабул қилинсин.

8. СССР колхозларида гречиха экиладиган ерлар 1947 йилда 420 минг гектар кенгайтирилиб 1.5 миллион гектарга ва 1948 йилда 1,7 миллион гектарга етказилсин, гречиха ҳосилининг анчагина оширилиши та'минлансин.

9. Тариқ ҳосилини ошириш соҳасидаги курашда колхоз, совхоз ва қишлоқ хўжалик фанининг 1939 ва 1940 йилларда эришган тажрибаларидан фойдаланиб, тариқ ҳосили анчагина оширилсин. СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва СССР Совхозлар министрлигига В. И. Ленин номли Бутун Иттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг иштироки блан 1939 ва 1940 йилларнинг тажрибаси асосида 1947 йилда колхоз ва совхозларда бир миллион гектар ердан ўрта ҳисоб блан гектаридан 15 центнердан тариқ ҳосили олиш мажбурияти юклансин.

10. СССР колхозларида шоли экиладиган ерлар 15 минг гектар кенгайтирилиб 1947 йилда 150 минг гектарга ва 1948 йилда 160 минг гектарга етказилсин ва шоли ҳосили оширилсин. Шоликор районларда тезроқ алмашлаб экиш тартибининг жорий қилиниши ва шолипояларнинг тўғри суғорилиши та'минлансин.

11. Ёзги шудгорлашни барвақт ўтказиш ва бу ерларни ёз бўйи кам деганда уч марта, жанубда эса тўрт марта ишлаш та'минлансин. Белгилаб қўйилсинки, эртаги ёзги шудгор жанубда ва Шимолий Кавказда 20 майдан кечикмай, бошқа районларда эса 10 июньдан кечикмай тугаллансин, аммо 1947 йилда эса колхоз ва совхозларда от-уловнинг ва машиналарнинг камлиги назарда тутилиб ёзги шудгорлаш жанубда ва Шимолий Кавказда 10 июньдан кечикмай ва бошқа районларда 20 июньдан кечикмай тугаллансин.

12. Барча область, ўлка ва республикаларда 1949 йилдан кечикмай кўп ҳосил берадиган кузги ва лалми дон экинларини районлаштириб экишга ёппасига кўчиб бўлинсин ва бундай экинларнинг эскириб қолган кам ҳосилли нав'ларига алмаштириш учун мўл ҳосил берадиган районлаштирилган янги нав'ларини тезроқ кўпайтириш тадбирлари кўрилсин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг Нав'ли уруғлар бош бошқармасида ва Министрлик ҳузуридаги дон экинлари нав'ини синаш давлат комиссиясида маҳаллий шароитларга мосланган ва юқори ҳосил берадиган уруғлар чиқариш соҳасидаги уруғчилик ишлари ҳамон қишлоқ хўжалигининг талабларидан кейинда қолаётганлиги та'кидлаб ўтилсин. Дон экинларининг аввалдан экилиб келган юқори ҳосилли нав'лари, хусусан лалми буғдойнинг шундай нав'лари кўпгина районларда йўқотиб юборилган, юқори ҳосилли янги нав'лари эса жуда кам экилмоқда. Сибирьдаги колхозлар шу чоққача лалми буғдойнинг қишки совуқларга бардош берадиган нав'ларига эга эмаслар.

Селекция-уруғчилик ишлари яхшилансин ва қишлоқ хўжалик органлари, селекция-тажриба муассасалари ва селекциячилар олдига яқин икки-уч йил ичида дон, дуккакли дон, мойли экинлар ва ўт экинларининг маҳаллий шароитларга мосланган юқори ҳосилли нав'ларини чиқариш вазифаси қўйилсин.

Сибирьдаги ва Урол орқасидаги колхоз ва совхозларда эрта пишар нав'ларни ҳам ва кеч етиладиган нав'ларни ҳам экиш зарур деб топилсин, токи экиш ва ҳосилни йиғиштириб олиш сингари энг мас'улиятли иш даврида иш енгиллашсин ва кўпроқ дон ҳосили олиниши та'минлансин. Бу доирадаги селекция муассасалари лалми буғдойнинг юқори ҳосилли эрта пишар нав'ларини чиқариш соҳасидаги ишларни кучайтирсинлар.

13. 1947 йилдан бошлаб энг муҳим дон экинлари юзасидан экин майдонларини планлаш тартиби тиклансин. Бу тартибда ҳарбир дон экини юзасидан тузиладиган планни алоҳида-алоҳида суратда колхозларга ма'лум қилиш кўзда тутилсин.

14. Асосий ғаллакор районларни, айниқса ҳарбир колхоз хонадонига тўғри келадиган ҳайдаладиган ерлари кўп бўлган районларни (Сибирь, Шимолий Қозоғистон, Волга бўйи районларини) трактор, комбайн, бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ва автомашиналар блан биринчи навбатда та'минлаш зарур деб ҳисоблансин. Ғаллакор хўжаликларни кўпроқ машиналаштириш учун яқин йиллар ичида ўзиюрар комбайнлар, трактор блан ишлайдиган дискали чим қирқар машиналар, оғир дискали бороналар, жўхорини квадрат уя қилиб экадиган сеялкалар, кўчма дон супиикалари, дон тозалайдиган мураккаб машиналар кенг миқ'ёсда қўлланилсин.

II.

Техника экинлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида

Партия ва совет ташкилотларига, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Совхозлар министрлиги ва уларнинг маҳаллий органларига 1947 йил давлат плани ва бешйиллик план топшириқларига мувофиқ техника экинлари, я'ни пахта, зиғир, қанд лавлаги етиштиришни уч йил мобайнида — 1947, 1948 ва 1949 йиллар ичида тиклаш ва урушдан аввалги даражадан ошириб юбориш мажбурияти юклансин.

Ҳосилни ошириш мақсадида техника экинлари энг яхши ва кузда шудгорланган ерларга экилсин, экиш олдидан ер яхши тайёрлансин, экиш ўз вақтида ўтказилсин ва қатор оралари яхши ишлансин, минерал ўғит кўпроқ солинсин ва сувли ерлардан тўла фойдаланилсин.

ПАХТА ЮЗАСИДАН

1. 1946 йилда асосий пахтакор районларда—Ўзбекистон ССР, Тожикистон ССР, Озарбайжон ССРда пахта ҳосили ошганлиги ва унинг умумий ҳосили кўпайганлиги та'кидлансин.

Лекин, пахта етиштиришда ҳали ҳам жиддий камчиликлар бор, бу камчиликлар пахтачиликни янада юксалтиришга халақит бераётир. Бирқанча районларда, айниқса Ўзбекистон ССРда сувли ерлардан нотўғри фойдаланилганлиги натижасида талайгина сувли ерлар экилмай ташланиб қўйилди. Суғориш системаларидан нотўғри фойдаланиш, машиналардан тўла фойдаланмаслик, экинларни парвариш қилиш, суғориш ва бошқа шу каби қишлоқ хўжалик ишларини ўтказиш мудати ва сифати жиҳатидан агротехника талабларига риоя қилмаслик ҳоллари бор. Ўт экиш секин ривожланмоқда, алмашлаб экиш усулини киритиш ва амалга ошириш қониқарли эмас.

Бирқанча область ва районларда колхоз ва совхозлар пахтадан кам ҳосил олмоқдалар ва давлат пахта тайёрлаш планларини бажармай келмоқдалар.

1946 йилда Хоразм, Жанубий Қозоғистон областьларида ва Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССРнинг бошқа бирқанча районларида пахтадан айниқса қониқарсиз ҳосил олинди.

2. Пахтачиликни тезда тиклаш ва янада юксалтириш мақсадида, 1947 йилда пахта майдони 165,6 минг гектар кўпайтирилиб, 1947 йилда пахта майдони 1 миллион 467 минг гектарга ва 1948 йилда 1 миллион 530 минг гектарга етказилсин.

Умумий пахта ҳосилини 1950 йилда 3,1 миллион тоннага етказиш ҳақида бешйиллик планда мўлжалланган топшириқларни тўла ва ошириб бажариш та'минлансин.

3. Ҳамма пахтакор республикаларда мавжуд сувли ерлардан тўғри ва тўла фойдаланиш та'минлансин, сувли ерларни шўр босишига ва уларнинг захкашланишига йўл қўйилмасин. Экилмай ташлаб қўйилган сувли ерлар, айниқса Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон ва Қозоғистон Совет Социалистик Республикаларидаги ташлаб қўйилган сувли ерлар 1947—1948 йиллар мобайнида ишга солинсин.

4. Ариқ ва зовурлар тозалаб турилсин. Сувдан тўғри фойдаланиш устидан назорат кучайтирилсин, сув нормаларини бузишга йўл қўйилмасин. Колхоз ва совхозларда сувдан фойдаланиш тартибга солинсин, суғориш техникаси яхшилансин, ҳамма жойда эгат олиб тўғри суғориш усули қўлланилсин ва ғўзанинг бостириб суғорилишига йўл қўйилмасин.

5. Пахтачиликнинг асосий ишларини машиналаштириш 1950 йилда қуйидаги миқдорга етказилсин: чунончи ер ҳайдаш ва чигит экишда 95 процентга, бўйига культивация қилиш 90 процентга, энига культивация қилиш 40 процентга, пахта териш 30 процент ва кўрак чувиш 60 процентга етказилсин.

6. 1947 йилда пахтакор республикаларнинг колхоз ва совхозларига 565 минг тонна минерал ўғит ташиб келтириш та'минлансин.

ҚАНД ЛАВЛАГИ ЮЗАСИДАН

7. Лавлагикор районларда, айниқса асосий лавлагикор районлардан ҳисобланган Украина ССРда, Курск, Воронеж ва Тамбов областьларида қанд лавлаги ҳосили ва давлатга қанд лавлаги топшириш анча камайганлиги кўрсатиб ўтилсин.

Қанд лавлаги етиштиришни тезроқ тиклаш ва янада ривожлантириш мақсадида, 1947 йилда қанд лавлаги майдони 120 минг гектар, шу жумладан Украина ССРда 93 минг гектар кўпайтирилсин ва қанд лавлаги майдони 1947 йилда СССРда 1 миллион 58 минг гектарга ва 1948 йилда 1 миллион 319 минг гектарга етказилсин.

8. Барча лавлагикор колхозларда тўғри алмашлаб экишни тиклаш ва жорий қилиш 1949 йилда тамомлансин, алмашлаб экишда кўп йилли дуккакли ва ғалласимон ўтларни аралаштириб экиш кўлланилсин, 1947—1948 йилларда қанд лавлаги ангизини вақтида юмшатиб қўйиб кузда чуқур ҳайдалган ерларга экилсин. Қанд лавлаги эрта, тездан, энг кўпи 6—7 кун ичида экиб бўлинсин ва қанд лавлаги эрта экиладиган ғалла экинларини экиш қизиб кетган пайтда экила бошлансин.

9. Қанд лавлаги зарарли ҳашаротларига қарши кураш уюштирилсин, кўккуртга қарши курашда товуқлар қўйиб юбориш усулидан кўпроқ фойдаланилсин, қишлоқ хўжалик заракунандаларига қарши кураш учун колхозлар, совхозлар ва МТСларга зарур миқдорда заҳарли моддалар, дори пуркайдиган ва чанглайдиган асбоблар, ўз вақтида ташиб келтирилсин ва тахт қилиб қўйилсин, шунингдек қишлоқ хўжалик заракунандаларига қарши курашмоқ учун колхозларда энг оддий асбобларни тайёрлаш та'минлансин.

10. Қанд лавлаги майдонларига солиш учун 1947 йилда 397 минг тонна минерал ўғит ташиб келтириш та'минлансин.

11. Қанд лавлаги экишни машиналаштириш 1949 йилда қуйидагича бўлсин, чунончи кузда чуқур қилиб шудгорлаш 100 процентга, экиш олдидан культивация қилиш 85 процентга, уруғ сепиш 90 процентга, қатор ораларини ишлаш 75 процентга, лавлаги қазиш 80 процентга етказилсин ва лавлаги комбайнларидан фойдаланиш та'минлансин.

12. Қанд лавлагини қазиб-йиғиштириб олиб уни тайёрлаш пунктларига ташишга ўз вақтида ҳозирлик кўриш та'минлансин, лавлаги қазийдиган машиналар ремонт қилинсин ва зарур қишлоқ хўжалик асбоблари тайёрлансин, шунингдек колхозлар, МТС ва қанд заводларининг от-улови ва автомобиль транспорти тахт қилиб қўйилсин ва булардан тўла фойдаланилсин, бу тадбир ҳосилнинг нобуд бўлишига қарши курашда ва колхозларнинг давлат олдидаги ўз мажбуриятларини бажаришда энг муҳим шартлардан бири эканлиги кўзда тутилсин.

Лавлагикор районларда транспортни яхшилаш мақсадида, арава йўллари ва тош йўллар тузатилсин ва қараб турилсин. Қанд лавлаги кўп ташиладиган районларда 1947—1950 йилларда тош йўллар ва тор изли темир йўллар қурилсин.

ЗИҒИР ВА КАНОП ЮЗАСИДАН

13. Киров, Кострома, Ярославль, Калуга, Новосибирск, Иваново областьларида ва Удмуртистон АССРда зиғир майдони ва давлатга зиғир топшириш анча камайганлиги, Пенза, Брянск, Курск областьларида ва Мордва АССР да каноп майдони ва давлатга каноп топшириш анча камайганлиги та'кидлансин. Белоруссия ССР ва Украина ССРда ҳам зиғирчилик ва канопчилик секин тикланаётир.

Бу область ва республикаларда партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари зиғирчилик ва канопчиликка тегишли э'тибор бермаётирлар, шунинг натижасида зиғир ва каноп экинларини парвариш қилиш агротехникаси жуда паст. Зиғир ва каноп яхши тайёрланмаган ерга ва жуда кечикиб экилади. Ҳосил ўз вақтида йиғиб-териб олинмайди ва кўп нобуд қилинади. Зиғир ва канопни дастлабки ишлаш яхши уюштирилмаган. Зиғирни кечикиб титиш ва янчиш зиғир уруғининг анча нобуд бўлишига сабаб бўлмоқда, зиғирпояни қуритиш учун кечикиб ёйиш, қуритиш учун ёйилган зиғирпояларни қараб турмаслик ва ёйиб қўйилган ҳолида ортиқча тутиб қолиш натижасида зиғир толаси кўп нобуд бўлмоқда ва унинг сифати пасаймоқда.

14. Зиғир ва каноп етиштиришни тезроқ тиклаш ва янада ривожлантириш мақсадида:

1947 йилда СССРда зиғир экинлари майдони 366 минг гектар шу жумладан колхозларда 223 минг гектар кўпайтирилсин ва 1947 йилда зиғир майдонлари 1 миллион 300 минг гектарга, шу жумладан колхозларда 1 миллион 14 минг гектарга етказилсин ва 1948 йилда 1 миллион 580 минг гектарга, шу жумладан колхозларда 1 миллион 240 минг гектарга етказилсин.

Зиғир толасининг ҳосилини ҳаммаси бўлиб 1950 йилда 800 минг тоннага етказиш тўғрисида бешйиллик планда белгиланган топшириқларни сўзсиз тўла ва ошириб бажариш та'минлансин.

15. Ўрта Россия ва жанубий районларда экиладиган каноп майдони 1947 йилда СССР бўйича 108 минг гектар, шу жумладан колхозларда 67 минг гектар кўпайтирилсин, 1947 йилда каноп майдони 337 минг гектарга ва 1948 йилда 506 минг гектарга етказилсин.

16. Зиғир ҳосилини ошириш мақсадида кўп йиллик ўтлар себарга ва тимофеевка майдонлари кенгайтирилсин, 1950 йилда асосий зиғирчилик районларининг колхозларида зиғир кўп йиллик ўтлар экилган майдонларни очиб экилсин. 1948 йилдан бошлаб зиғир ва каноп экинлари тамомила кузда шудгорланган ерларга экилсин. Колхозларда зиғир ва канопни 3 йил ичида қаторлаб экадиган сеялкалар блан экишга кўчилсин, ҳосил ўриш машиналари блан ўрилсин ва молотилкалар блан янчилсин.

17. Зиғир ва каноп уруғчилиги колхозлари ва станцияларининг тармоқлари кенгатирилсин, бу колхоз ва станцияларга уруғ етиштириш юзасидан топшириқлар белгилансин, токи яқин 2-3 йил ичида зиғир ва каноп экинлари нав'ли уруғлар ва яхши жайдари уруғлар блан тўла та'минлансин. Зиғир ва канопнинг мўл тола ва уруғ ҳосили берадиган янги нав'ларини етиштириш юзасидан уруғчилик иши яхшилансин.

КАУЧУК БЕРАДИГАН ЭКИНЛАР ЮЗАСИДАН

18. Табиий каучук етиштириш учун барқарор хомаш'ё базасини тезроқ вужудга келтириш мақсадида, каучук берадиган кўксоғиз, гваюла ва товсоғиз экинлари майдонини анча кенгайтириш ва уларнинг ҳосилини қат'иян ошириш зарур деб ҳисоблансин. 1947 йилда кўксоғиз экиш плани сўзсиз бажарилсин. 1947—1948 йилларда кўксоғиз экинлари асосан Белоруссия ССР, Украина ССР, Чувошистон АССР ва Бошқирдистон АССРда, Курск, Владимир, Орёл, Тула, Горький ва Рязань областьларида экилсин. Кўксоғиз экинлари даставвал бу ўсимликни парвариш қилишда тажрибаси бўлган колхозларда экилсин, экин майдонларини ҳаддан ташқари сочиб юборишга йўл қўйилмасин.

19. Кўксоғизни парвариш қилишда илғор агротехника усуллари кенг қўлланилсин — кўксоғиз кузда чуқур қилиб ҳайдалган ва маҳаллий ҳамда минерал ўғитлар солинган ерларга экилсин, диққат блан яхши парвариш қилинсин, экиш ва парвариш қилиш учун белгиланган муддатларга қаттиқ риоя қилинсин. Нав'ли ва яхши кўксоғиз уруғлари етиштирадиган уруғчилик колхозлари ва совхозлари ташкил қилинсин.

20. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига В. И. Ленин номидаги Бутун Иттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси блан биргаликда кўксоғизни илдиз ва навдаларни экиб кўпайтириш усулини белгилашни тезлатиш, шу блан бирга, бу усулни амалда қўллаш, шунингдек Украина ССРнинг сувсиз дашт районларида товсоғиз ўстириш усулини белгилаш мажбурияти юклансин

ТАМАКИ ВА МАХОРКА ЮЗАСИДАН

21. Краснодар ўлкасида, Украина ССРда, Қрим областида тамаки ҳосили ва Саратов, Тамбов, Рязань областьларида ҳамда Мордва АССРда махорка ҳосили анча камайганлиги та'кидлансин. Тамаки ва махорка ҳосилининг камайишига маҳаллий партия ва совет органларининг бу экинларни етиштиришга етарли э'тибор бермаганликлари, агротехника қоидаларининг бузилиши, йиғим-терим вақтида ҳосилнинг нобуд бўлишига йўл қўйганликлари, шунингдек парник ва сушилка хўжалигининг қониқарсиз ҳолга тушиб қолганлиги сабаб бўлди.

Тамаки майдони 15,3 минг гектар ва махорка майдони 32 минг гектар кўпайтирилсин ва 1947 йилда тамаки майдони 98,2 минг гектарга, шу жумладан колхозларда 83,8 минг гектарга ва махорка майдони 129 минг гектарга, шу жумладан колхозларда 116,5 минг гектарга етказилсин, 1948 йилда тамаки майдони 101,4 минг гектарга, шу жумладан колхозларда 87 минг гектарга ва махорка майдони 141 минг гектарга, шу жумладан колхозларда 123 минг гектарга етказилсин.

22. Тамаки экадиган ҳамма колхозларда парник хўжалиги тамаки ва махорка кўчатларини эрта муддатларда, бутун эҳтиёжни та'мин этадиган миқдорда етиштириб бераоладиган даражада кенгайтирилсин.

Колхозларда тамаки қуритадиган ҳамма мавжуд бинолар 1947—1948 йиллар мобайнида тамаки ва махорка қуритиш учун тиклансин, шунингдек тамаки ва махорка қуритадиган янги бинолар қуриш бошлаб юборилсин, токи тамаки экадиган ҳарбир колхозда унинг эҳтиёжини тамомила қондираоладиган миқдорда тамаки қуритадиган бинолар бўлсин. Тамаки ва махорка экиш учун ўғитланган, ўтлардан тозаланган ва кузда шудгор қилинган тоза ерлар ажратилсин.

Тамаки ва махорка кўчатлари агротехника жиҳатидан энг қулай муддатларда, белгиланган қалинликда ўтказилсин ва парвариш қилинсин, бу экинларнинг ҳосили совуқ тушгунча йиғиб-териб олинсин, йиғим-терим ва қуритиш вақтида ҳосилнинг нобуд бўлишига йўл қўйилмасин.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА)

Урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш тадбирлари ҳақида

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг ўртоқ АНДРЕЕВ доклади юзасидан чиқарган қарори

(БОШИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

а) МТС лар ҳузуридаги ишхоналар, районаро капитал ремонт ишхоналари ва ремонт заводларининг ускуналари қай хилда бўлинишини белгилаш ҳақида;

б) 1947 йилда халқ хўжалигидан, асосан граждан ва ҳарбий машинасозлик корхоналаридан ҳозирги вақтда тузук бўлатуриб фойдаланилмаётган металл қирқувчи станоклардан 20 мингтасини олиш тўғрисида;

в) қишлоқ хўжалиги учун 1947—1948 йиллар мобайнида корхоналар ҳисобидан 5.000 станок ажратиш тўғрисида;

г) область, ўлка ва республикаларда ремонт ишхоналарини ва заводларини металл қирқадиган асосий станоклар блан та'минлаш муддатлари тўғрисида;

д) ушбу қарорга мувофиқ ташкил қилинадиган ремонт заводлари учун зарур миқдорда темирчилик пресслари, электр ускуналари, электр блан улаш ва бошқа ускуналар ажратиш тўғрисида.

9. 1947—1949 йиллар мобайнида ишхонаси бўлмаган МТС лар ҳузурида 631 ремонт ишхонаси, капитал ремонт учун 194 районаро ишхона ва 32 ремонт заводи қуриш та'минлансин, бу ишхона ва заводлар қуйидаги муддатларда ишга туширилсин: 1947 йилда 150 та МТС ишхонаси, 1948 йилда 200 МТС ишхонаси, 1947 йилда 50 та районаро капитал ремонт ишхонаси, 1948 йилда 60 та районаро капитал ремонт ишхонаси; 1947 йилда 5 ремонт заводи, 1948 йилда 8 ремонт заводи ишга туширилсин.

10. Кўпгина МТС ларда деҳқончилик машиналари бепарволик блан сақланмоқда, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги органлари ва маҳаллий партия ҳамда совет органлари эса бунга э'тибор қилмаётирлар. Бу — чидаб бўлмаслик ҳол деб ҳисоблансин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва унинг маҳаллий органларига МТСларда ва трактор бригадаларида машина-тракторларнинг яхши ва бузилмай сақланишини доим назорат қилиб туриш чораларини кўриш мажбурияти юклатилсин. МТСларда машиналарнинг қаровсиз қолишида айбдор бўлган кишилар жиноий мас'улиятга тортилсин.

Тракторларни, комбайн ва деҳқончилик машиналарини сақлаш учун 1947—1949 йиллар мобайнида зарур миқдорда бостирма ва саройлар қурилсин. Маҳаллий партия ва совет органларига бостирма ва саройлар қуриш ишида шартнома асосида, дала ишларига зарар етказмай, ишчи кучлар ва транспорт бериш йўли блан машина-трактор станцияларига колхозлар томонидан ёрдам уюштириш мажбурияти юклансин.

11. Саноат заводларида ёнилғи ташиш ва сақлаш учун идишлар, насослар, шланглар, қувурлар, тарози ва бошқа хил асбоб-ускуналар тайёрлаш йўлга қўйилсин.

12. Машина-трактор станцияларининг директорлари вазифасига кўп холларда тажрибаси ва билими бўлмаган, топширилган вазифани уддалай олмайдиган кишилар тайинланмоқда. Бу нотўғри деб топилсин.

Машина-трактор станцияларини ўз ишини биладиган тажрибали ходимлар блан мустаҳкамлаш, МТС директорлари вазифасига бу ишни яхши билган ва ташкилотчилик қобилияти бўлган кишиларни кўтариш СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг кечиктирилмайдиган энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

МТС директорларини тез-тез алмаштириб туришдек зарарли иш усулига барҳам берилсин ва МТС директорларини фақат СССР Қишлоқ хўжалик министри тайинлайдиган ва ишдан оладиган тартибга қаттиқ риоя қилинсин.

13. СССР Олий та'лим министрлигига СССР Халқ Комиссарлари Советининг 1945 йил 6 октябрьда чиқарилган қарорига биноан МТС директорлари ва механикларининг малакасини ошириш учун қишлоқ хўжалик институтлари ҳузурида ташкил қилинган бир йиллик доимий курсларнинг ишини янада яхшилаш мажбурияти юклансин. Бу курсларга СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги томонидан юбориладиган ўқувчилар сони 1947 йилда 2500 кишига етказилсин, шу жумладан МТС директорлари 1200 киши ва МТС механиклари 1300 киши бўлсин.

14. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига 1947—1948 йиллар мобайнида мавжуд ўқув юртларига қўшимча суратда деҳқончиликни машиналаштирадиган ходимлар тайёрловчи 25 техникум ва мавжуд қишлоқ хўжалик техникумлари қошида 13 та машиналаштириш бўлими ташкил қилиш мажбурияти юклансин.

15. СССР Олий та'лим министрлигига 1947 йилда МТС агрономларининг малакасини ошириш учун К. А. Тимирязов номидаги Москва қишлоқ хўжалик академияси, Омск, Воронеж, Саратов, Ленинград, Харьков, Киев, Новосибирск, Иркутск, Тошкент ва Тбилиси қишлоқ хўжалик институтлари ҳузурида ҳар йили ҳаммаси бўлиб 1500 киши ўқийдиган курслар очиш мажбурияти юклансин.

16. Деҳқончиликни машиналаштириш ходимлари тайёрлайдиган мактабларда ўқув муддатлари 1947 йилдан бошлаб урушдан илгаригича, я'ни механиклар учун 18 ой, трактор бригадаларининг бошлиқлари учун 10 ой, комбайнчилар учун 6 ой ва тракторчилар учун 5 ой белгилансин.

17. МТС ходимларининг маданий-маиший шароитини яхшилаш ва натура ҳақи тўлови планларини бажаришда уларни рағбатлантириш ҳамда трактор ишларининг таннархини камайтириш мақсадида, 1947 йилдан бошлаб машина-трактор станцияларида СССР Халқ Комиссарлари Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг «Машина-трактор станцияларининг иши тўғрисида» деб 1939 йил 13 январьда чиқарган қарорида кўзда тутилган ажратмалар ҳисобидан МТС директори фонди тузилсин.

18. Машина-трактор станцияларининг ҳамма хўжалик ишларига раҳбарлик қилишни бирлаштириш мақсадида, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳузурида машина-трактор станциялари бош бошқармасини ташкил қилиш ма'қул деб топилсин.

VI.

Совхозларнинг ишини яхшилаш тўғрисида

1. Совхозларнинг ҳаддан ташқари ихтисосланиб қолиши ва хўжаликни бир томонламагина олиб бориши, ғаллачилик совхозларида ва техника экинлари совхозларида чорвачиликнинг кам ривожлантирилиши, чорвачилик совхозларида эса деҳқончиликнинг етарли ривожлантирилмаганлиги уларнинг ишидаги катта камчилик деб ҳисоблансин.

Совхозларнинг иш тажрибаси хўжаликни бир томонламагина ривожлантириш иқтисодий жиҳатдан фойдали бўлмаганлигини кўрсатди, хўжаликни бундай усулда олиб бориш натижасида ишчи кучлар ва от-уловлар дала ишларида айрим мавсумларда, жуда банд бўлиб, бошқа вақтларда анча бўш қоладилар. Совхозларнинг хўжалигини бир томонламагина ривожлантириш уларнинг даромадини камайтиради ва совхозларнинг молия аҳволини заифлаштиради. Дон совхозлари ва техника экинлари совхозларида чорвачилик кам ривожлантирилганда жуда кўп сомон-поxол ва деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотлари фойдаланилмай қолади, анчагина ўтлоқлардан ҳам фойдаланилмайди, бу эса совхозларнинг хўжалигини ривожлантиришга халақит беради ва қўшимча махсулот олиш имконниятини камайтиради. Чорвачилик совхозларида деҳқончиликнинг етарли ривожлантирилмаганлиги натижасида кўпгина гўнг фойдаланилмай қолади.

Совхозларнинг хўжалигини муваффақиятли равишда ривожлантириш, уларни иқтисодий ва молиявий жиҳатдан мустаҳкамлаш хўжаликнинг ҳамма соҳаларини бир-бирига тўғри боғлаб ҳартарафлама ривожлантириш асосидагина амалга оширилиши мумкинлигини назарга олиб, СССР совхозлар министрлигига, партия ва совет ташкилотларига совхозларда асосий экинлар блан бир қаторда айрим совхозларнинг табиий ва иқтисодий шароитлардан кўпроқ фойдаланиш, деҳқончилик ишларидаги ҳаддан ташқари мавсумчиликни тугатиш ва иш унумини анча ошириш имкониятини берадиган бошқа хўжалик тармоқларини ҳам ривожлантириш мажбурияти юклансин. Шу мақсад блан дон совхозларида чорвачилик, асосан гўшт учун боқиладиган моллар, қўйчилик, паррандачилик ривожлантирилсин, шаҳарлар, саноат марказлари ва сут заводлари яқинидаги ғаллачилик совхозларида эса сут берадиган чорва моллари кўпайтирилсин. Техника экинлари совхозларида сут берадиган чорва моллари ва паррандачилик мумкин қадар ривожлантирилсин. Чорвачилик совхозларида асосий моллардан ташқари яна бошқа моллар ҳам кўпайтирилсин, шунингдек дон экинлари, шу жумладан ем-хашак ва бошқа экинлар ривожлантирилсин.

2. Ишчи кадрлар ва мутахассисларнинг жуда қўнимсизлиги ҳам совхозларнинг ишидаги жиддий камчиликдир. Совхозларнинг ишини яхшилашда доимий ишчилар, мутахассислар ва хизматчилар бўлишини та'минлаб кўриш энг муҳим вазифа деб ҳисоблансин. Шу мақсад блан ғаллачилик ва чорвачилик районларида совхозларнинг доимий ходимларига ўзлари учун уй ва бошқа иморатлар қуриш, мева дарахтлари ўтказиш, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари экиш учун 0,5 гектаргача ер ажратиб бериш зарур деб топилсин. Совхозларнинг ишчилари, мутахассислари ва хизматчиларидан ҳарбир оилага ўзларига уй қуриб олишлари учун давлат томонидан ёрдам тариқасида 5 минг сўмдан 15 минг сўмгача икки процентли қарз берилсин. Бу қарз баравар миқдорларда 10 йил ичида узилсин. Якка тартибда уй қурувчиларга маҳаллий бинокорлик материаллари ва транспорт блан ёрдам берилсин. Ишчилар, мутахассислар ва хизматчилар томонидан совхоз территориясида қурилган уйлар давлатдан олинган қарз тамомила тўланиб бўлгандан кейин уларнинг ўз мулки бўлиб қолсин.

3. 1947 йил давлат планига ва беш йиллик план топшириқларига мувофиқ:

а) СССР Совхозлар министрлигига қарашли совхозларда экин майдонлари 1947 йилда 600 минг гектар кўпайтирилсин ва бу экин майдонлари 6 миллион гектарга етказилсин, шу жумладан дон экинлари майдони 400 минг гектар кўпайтирилсин ва бу майдон 4,1 миллион гектарга етказилсин. 1948 йилда экин майдонлари 1 миллион гектар кўпайтирилсин ва бу экинлар майдони 7 миллион гектарга етказилсин, шу жумладан дон экинлари майдони 600 минг гектар кўпайтирилсин ва 4,7 миллион гектарга етказилсин.

СССР Совхозлар министрлигига қарашли совхозларда асосий озиқ-овқат махсулоти бўлган буғдой етиштириш қуйидагича кўпайтирилсин:

Кузги буғдой — Украина ССРда, Краснодар, Ставрополь ўлкаларида, Ростов, Қрим, Воронеж, Курск областьларида ва Молдавия ССРда кузги буғдой етиштириш 1949 йилда урушдан илгариги даражага етказилсин, кузги буғдой ҳосили анча оширилсин, бу районлардаги совхозларда 1947 йилнинг кузида кузги буғдой майдони 1946 йилда ўриб-йиғиб олинган майдонга нисбатан 321 минг гектар кўпайтирилсин ва 857 минг гектарга етказилсин, шу жумладан Украина ССР да 400 минг гектарга ва 1948 йилда 930 минг гектарга, шу ҳисобдан Украина ССР да 445 минг гектарга етказилсин.

Баҳори буғдой — шарқий районлардаги совхозларда (Сибирьда, Уролда ва Қозоғистоннинг шарқи-шимолий областьларида) СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ экин майдони 68 минг гектар кўпайтирилсин ва бу экин майдони 1947 йилда 534 минг гектарга етказилсин, 1948 йилда 805 минг гектарга ва 1949 йилда 1 миллион 290 минг гектарга етказилсин, баҳори буғдойнинг ҳосили оширилсин.

Волга бўйида (Куйбишев, Саратов, Сталинград ва Ульяновск областьларида) баҳори буғдой майдонларини, айниқса қаттиқ буғдой нав'лари экиладиган майдонларни анча кенгайтириш чоралари кўрилсин, бу областьлардаги совхозларда баҳори буғдой экинлари кўпайтирилсин ва бу экинлар майдони 1947 йилда 195 минг гектарга ва 1948 йилда 230 минг гектарга етказилсин.

Украина ССР совхозларида баҳори буғдой экинлари кўпайтирилсин;

б) СССР Совхозлар министрлигига қарашли совхозларда 1947 йилда қорамоллар сони 121 минг бош кўпайтирилсин ва 1948 йилнинг биринчи январигача мол сони 1 миллион 458 минг бошга етказилсин, чўчқалар сони 122 минг бош кўпайтирилсин ва 550 минг бошга етказилсин, қўй ва эчкиларнинг сони 441 минг бош кўпайтирилсин ва 3 миллион 167 минг бошга етказилсин. Йилқи сони 23 минг бош кўпайтирилсин ва 339 минг бошга етказилсин. 1948 йилда қорамоллар сони 141 минг бош кўпайтирилсин ва 1949 йилнинг 1 январигача 1 миллион 599 минг бошга етказилсин. Чўчқаларнинг сони 151 минг бош кўпайтирилсин ва 701 минг бошга етказилсин, қўй ва эчкиларнинг сони 427 минг бош кўпайтирилсин ва 3 миллион 594 минг бошга етказилсин, йилқи сони 31 минг бош кўпайтирилсин ва 370 минг бошга етказилсин, токи қорамоллар, чўчқалар, қўй ва эчкиларнинг сони 1949 йилда урушдан илгариги даражага етказилсин.

4. Совхозларда ўт экиш ва ёзда шудгор қилиш усулларини қўлланиб ер тузилишини ва тўғри алмашлаб экишни жорий қилиш 1947—1949 йилларда тўла тамомлансин. 1949 йилда ҳамма дон экинлари майдонига мўл ҳосил берадиган нав'ли уруғлар сепиш та'минлансин. Совхозларнинг себарга ва тимофеевка, беда ва житняк ҳамда кўп йиллик ва бир йиллик ўт уруғларига бўлган эҳтиёжини та'минлаш ҳамда сотиш учун эҳтиёт ўт уруғлари вужудга келтириш мақсадида, бу ўтларнинг уруғларини етиштириш ташкил қилинсин.

5. Совхозларда сутчилик хўжалигини ҳартарафлама ривожлантириш мақсадида, мавжуд ёғ заводларини ускуналаш зарур деб ҳисоблансин, йирик сутчилик совхозларида янги заводлар қурилсин ва 1947 йилда юқори сифатли ёғ ва пишлоқ ишлаш кенг суратда йўлга қўйилсин. Сутчилик совхозларида ёғ заводлари бўлиши зарур деб топилсин.

6. Совхозлар учун керакли малакали ишчи кадрларни ҳунар-билим юртлари ва фабрика-завод мактаблари типидаги мактабларда тайёрлаш зарур деб ҳисоблансин.

7. Совхозларда хўжалик ҳисобини мустаҳкамлаш мақсадида, пландан ташқари топширилган махсулот учун рағбатлантириш тариқасида ҳақ тўлаш зарур деб ҳисоблансин, махсулотнинг планда белгиланган таннархига зарур жамғарма ҳам қўшилсин, шунингдек совхозларда директор фонди тиклансин.

8. Яқин йиллар мобайнида ишни машиналаштиришни қат'иян кучайтириш, машиналардан фойдаланишни яхшилаш ва совхозларни обод қилиш энг муҳим вазифа деб ҳисоблансин. Катта совхозларда маҳаллий бинокорлик материаллари ишлансин ва тайёрлансин, шунингдек совхозларнинг эҳтиёжларини та'минлайдиган миқдорда транспорт воситалари, от анжомлари, идишлар ва майда асбоблар тайёрлаш йўлга қўйилсин.

9. Совхоз ва трестларнинг раҳбар ходимларини ҳамда мутахассисларини мукофотлаш тўғрисидаги тартиб қайтадан кўриб чиқилсин, бу ходимлар маҳсулот ишлабчиқариш ва давлатга махсулот топшириш миқдорига қараб мукофотлансин, совхоз ва трестларнинг ходимлари пландан ташқари махсулот етиштириш учун бевосита манфаатдор қилинсин. Ғалла, сут, гўшт ва жун таннархи планлари тўла бажарилмаган тақдирда мукофот миқдори 25 процент камайтириладиган бўлсин.

10. Маҳаллий партия ва совет ташкилотларига совхозларни намунали ва махсулдор хўжаликларга тезроқ айлантиришда уларга зарур ёрдам бериш мажбурияти юклансин.

VII.

Қишлоқ хўжалигини машиналар блан та‘минлаш тўғрисида

1. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига умумий ишлабчиқариш планидан 1947 йилда қишлоқ хўжалиги учун қуйидаги миқдорда машиналар етказиб бериш мажбурияти юклансин: тракторлар 30,3 минг дона, шундан СТЗ-НАТИ 23,5 минг дона, «Кировец Д—35»—2 минг дона, «Универсал 1 ва 2»—4,8 минг дона, деҳқончилик машиналари 510 миллион сўмлик, шу жумладан трактор плуглари 32 минг дона, от плуглари 80 минг дона, трактор культиваторлари 37 минг дона, от культиваторлари 78 минг дона, трактор сеялкалари 30 минг дона, от сеялкалари 38.8 минг дона, трактор лушчилниклари 10 минг дона, комбайнлар 7 минг дона, шу жумладан ўзиюрар комбайнлар 700 дона, жаткалар 50 минг дона, от косилкалари 55 минг дона, от ҳаскашлари 45 минг дона, мураккаб молотилкалар 9 минг дона, от молотилкалари 22,4 минг дона, зиғирпоя титиш машиналари 2 минг дона, лавлаги қазиш машиналари 4 минг дона, триерлар 6 минг дона, дон сушилкалари 1.060 дона ва картошка қазиш машиналари 11 минг дона.

2. Транспорт машинасозлик министрлигига умумий ишлабчиқариш планидан 1947 йилда қишлоқ хўжалиги учун С-80 маркали ўрмаловчи тракторлардан 3,8 минг дона трактор етказиб бериш мажбурияти юклансин.

3. Авиация саноати, Бинокорлик ва Йўл қурилиши машинасозлиги, Машинасозлик ва асбобсозлик министрликларига, иттифоқчи республикаларнинг Маҳаллий саноат министрликларига ва РСФСР Министрлар Совети ҳузуридаги Ҳунармандчилик кооперацияси бошқармасига 1947 йилда қишлоқ хўжалиги учун 36,75 миллион сўмлик деҳқончилик машиналари ишлабчиқариш мажбурияти юклансин. Шундан Авиация саноати министрлиги заводларида 600 дона ўзиюрар комбайн, Бинокорлик ва Йўл қурилиши машинасозлиги министрлиги заводларида 8.000 дона трактор плуги ишлаб чиқарилсин.

4. 1948 йилда умумий давлат планига мувофиқ ишлаб чиқариладиган 75,5 минг дона трактордан (Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги бўйича 57,5 минг дона ва Транспорт машинасозлиги министрлиги бўйича 18 минг дона) қишлоқ хўжалиги учун 67 минг трактор, 80 минг дона трактор плуги, 140,2 минг дона от плуги, 55 минг дона трактор культиватори, 85 минг дона от культиватори, 67 минг дона трактор сеялкаси, 49,55 минг дона от сеялкаси, 2 минг дона картошка экадиган сошник машина, 32 минг дона трактор лушчилниклари, 25 минг дона комбайн, 62 минг дона от жаткалари, 114 минг дона от косилкалари, 90 минг дона от ҳаскаши, 16,5 минг дона мураккаб молотилка, 34,95 минг дона от молотилкаси, 2 минг дона тракторга тиркаладиган пичан ўриш машиналари, 2 минг дона трактор ҳаскаши, 2 минг дона картошка қазиш машинаси, 4 минг дона трактор блан лавлаги қазиш машинаси, 21 минг дона триер, 22 минг дона пичан ва силос-сомон қирқиш машинаси, 20 минг дона уриб майдалайдиган машина, 25 минг дона кунжара майдалаш машинаси, 35 минг дона илдиз қирқиш машинаси берилсин.

5. Транспорт машинасозлиги министрлигига умумий давлат планига мувофиқ ишлаб чиқариладиган тракторлардан 1948 йилда қишлоқ хўжалиги учун 10,4 минг дона С-80 маркали ўрмаловчи трактор тайёрлаб бериш мажбурияти юклансин.

6. Тракторлар ва деҳқончилик машиналари учун запас қисмлар, айниқса камчил детальлар ишлаб чиқариш анча кенгайтирилсин, бунинг учун запас қисмлар тайёрлайдиган заводларнинг сони кўпайтирилсин, шунингдек Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ва бошқа саноат министрликлари, чунончи автомобиль, авиация саноати, транспорт машинасозлиги, қуролланиш ва бошқа министрликларга қарашли ҳозир ишлаб турган заводларда запас қисмлар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин, токи тракторлар ва деҳқончилик машиналари ремонтини тўла та'минлабгина қолмай, балки МТСларда трактор ва деҳқончилик машиналари учун бирмунча запас қисм резервлари ҳам вужудга келтирилсин.

7. Янги ишлаб чиқариладиган тракторлар ва комбайнларни запас қисмлар блан та'минлашда қуйидаги тартиб белгилансин:

а) ишлаб чиқариладиган ҳарбир трактор ва комбайнни завод бир сидра зарур запас қисмлар, асбоблар ва техника жиҳатидан кузатиб туриш учун зарур асбоблар блан та'минлаши керак;

б) трактор ва комбайн етказиб берувчи завод ҳар 10 трактор ва комбайнга майда ремонтни бажариш учун бир сидра запас қисмлар тайёрлаб бериши лозим;

в) трактор ва комбайн етказиб берувчи завод ҳар 50 трактор ва комбайнга капитал ремонтни ўтказиш учун бир сидра запас қисмлар тайёрлаб бериши керак.

СССР Қишлоқ хўжалик машинасозлиги ва Қишлоқ хўжалик министрликларига майда ва капитал ремонт учун тайёрлаб бериладиган запас қисмларнинг рўйхатини белгилаш мажбурияти юклансин.

8. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги, Транспорт машинасозлиги министрликларига ва бошқа саноат министрликларига ишлаб чиқараётган тракторлар, деҳқончилик машиналари ва булар учун белгиланган запас қисмларнинг сифатини яхшилаш, иш технологиясида техниканинг энг янги муваффақиятларидан фойдаланиш мажбурияти юклансин. Трактор ва деҳқончилик машиналари ишлаб чиқарадиган асосий заводларда СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг бу трактор ва машиналарни қабул қилиб оладиган вакиллари бўлиши зарур деб ҳисоблансин.

9. Қишлоқ хўжалиги учун тракторлар ишлаб чиқаришни тезлатиш мақсадида:

а) Олтой, Сталинград, Харьков, Владимир ва Липецк трактор заводларидаги ва Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг тупроқни ишлайдиган ва ҳосилни йиғиб-териб оладиган машиналар ишлаб чиқарувчи заводларидаги ҳамма қурилиш ишлари 1948 йилнинг биринчи ярмида тамомлансин;

б) Минск трактор заводи қурилиши 1948 йилнинг биринчи ярмида тамомлансин ва 1948 йилнинг иккинчи ярмида «Кировец Д-35» тракторлари ишлаб чиқариш учун асбоб-ускуналар блан та'минлансин.

10. Тракторлар ва деҳқончилик машиналари заводлари қурилиши биринчи навбатда ва тез сур'атлар блан тугатиладиган қурилиш деб ҳисоблансин.

Иттифоқчи республикалар компартияларининг Марказий Комитетларига, ВКП(б) ўлка ва область комитетларига, республикаларнинг министрлар советларига, ўлка ва область ижроия комитетларига корхоналарни тезроқ тиклаш ва ишга туширишда, уларни кадрлар блан та'минлашда, белгиланган давлат планини бажариш учун уй-жой маиший шароитини яхшилашда трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводларига, шунингдек бу заводларни қураётган бинокорлик ташкилотларига доимо ёрдам бериб туриш мажбурияти юклансин.

Қишлоқ хўжалигини тракторлар ва деҳқончилик машиналари блан та'минлаш давлат томонидан топширилган энг муҳим вазифа деб ҳисоблансин.

11. Қишлоқ хўжалигида янги типдаги тракторларни ва деҳқончилик машиналарини тезроқ қўллана бошлашга алоҳида аҳамият бериб, Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлигига тракторлар, ўзиюрар комбайнлар ва дон ўрадиган бошқа машиналар, осма трактор машиналари, техника экинлари, айниқса пахта, лавлаги, зиғир, кўксағиз экинлари учун зарур машиналар, картошка, маккажўхори экадиган ва йиғиб-териб оладиган машиналар, пичан ўриш ва пресслаш машиналари, чорвачилик фермаларида ишлатиладиган машиналар, қишки ўтловларда музни парчалаш ва қорни тозалаш учун ишлатиладиган машиналарнинг мукаммалроқ янги турларини тайёрлаш ва ишга солиш мажбурияти юклансин.

Юқорида кўрсатилган машиналарни тезроқ тайёрлаш ва ишга солишни та'минлаш блан бирга, Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига сабзавотчилик, боғдорликдаги ишларни машиналаштириш ва техника экинларини парвариш қилиш учун моторли қўл асбоблари тайёрлаш ва ишлаб чиқариш мажбурияти юклансин.

Қишлоқ хўжалик машинасозлиги, Авиация саноати ва Электр саноати министрликларига шамол кучи блан юргузиладиган двигательлар, электр установкалари ва улар учун зарур запас қисмлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш чораларини кўриш мажбурияти юклансин.

12. МТСлар, совхозлар ва колхозлар ҳамда Маҳсулот тайёрлаш министрлигининг тайёрлаш ташкилотлари учун 1947 йилда 40 минг ва 1948 йилда 60 минг юк автомобили ажратилсин; МТС ва совхозлар «ГАЗ-67» маркали енгил автомашиналар блан кўпроқ та'минлансин.

13. Химия саноати министрлигига, Қора металлургия министрлигига, Литва ва Латвия ССРларнинг маҳаллий саноат министрликларига минерал ўғитлар ва қишлоқ хўжалик зарарли ҳашаротлари ва касалликларига қарши кураш учун ким'ёвий моддалар ишлабчиқариш ҳақида 1947 йил учун белгиланган планни сўзсиз бажариш мажбурияти юклатилсин. 1948 йилда қишлоқ хўжалиги учун ҳаммаси бўлиб камида 3 миллион 130 минг тонна суперфосфат, азотли ўғитлар, калий ўғити, фосфорит уни ишлабчиқариш та'минлансин, 1947 йилнинг охирига бориб заҳарли ким'ёвий моддалар ишлаб чиқариш планда белгиланган миқдорларга етказилсин.

Йўллар министрлигига ва темир йўл бошлиқларига ўғит ташиш учун планда белгиланган ўғитларнинг ҳаммасини тўла ортиб юборарлик миқдорда вагонлар ажратиш, ўғит учун бошқа энг муҳим юклар блан бир даражада биринчи навбатда вагонлар бериш мажбурияти юклансин.

Лисичанскдаги ўғит ва ким'ёвий моддалар ишлаб чиқарадиган химия комбинати қурилишига ва уни тезроқ ишга туширишга катта аҳамият бериб, СССР Министрлар Советига химия комбинатини қуриш муддатларини ва иш ҳажмларини белгилаш, шунингдек 1947 йилда Лисичанск химия комбинати қурилишини тезлатиш чораларини кўриш таклиф этилсин.

14. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги «Главнефтьснаб»га ва Йўллар министрлигига дала ишлари даврида МТС ва совхозлардаги тракторларнинг узлуксиз ишлашини та'минлаш учун зарур миқдорда запас ёнилғи тайёрлаб қўйиш мақсадида нефть базаларига нефть махсулотлари етказиб бериш мажбурияти юклансин.

(ОХИРИ ОЛТИНЧИ БЕТДА)

Урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш тадбирлари ҳақида

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг ўртоқ АНДРЕЕВ доклади юзасидан чиқарган қарори

(БОШИ УЧИНЧИ БЕТДА)

сигир сун'ий йўл блан қочирилсин. Иттифоқ саноати ва маҳаллий саноат корхоналарида сун'ий қочириш пунктлари учун керакли асбоблар ишлаб чиқариш та'минлансин.

Қишлоқ хўжалигидаги молларни сун'ий қочириш соҳасида иш кўрувчи инструктор ва техниклар тайёрлансин, сун'ий қочириш пунктлари учун керакли кадрлар тайёрлаш ва пунктларни зарур асбоблар блан та'минлаш учун бўладиган харажатлар давлат бюджети ҳисобига қабул қилинсин.

ПАРРАНДАЧИЛИК ЮЗАСИДАН

20. Дон экинлари бўлган ҳарбир колхозда паррандачилик фермаси тузиш, кўл-ҳовузлари бўлган колхозларда эса, сувда сузиб юрадиган парранда фермаларини ташкил этиш зарур деб ҳисоблансин.

Колхозлардаги паррандалар сони 1946 йилдагига нисбатан 1947 йилда камида икки марта, 1948 йилда эса, камида 3 марта оширилсин.

Мавжуд инкубатор-паррандачилик станцияларнинг ишлари яхшилансин ва 1947-1948 йиллар мобайнида янгидан 120 станция очилсин, янги инкубаторлар кўпроқ тайёрлансин.

Колхозчилар, ишчилар ва хизматчиларнинг ўз ихтиёрларида бўлган паррандалар сони кўпайтирилсин. 1947-1948 йилларда инкубаторларда очириш учун тухум қабул қилиб олиш ва колхозчилар, ишчилар ҳамда хизматчиларга инкубатор-паррандачилик станцияларида очирилган жўжаларни арзон баҳоларда сотиш уюштирилсин.

ЕМ-ХАШАК ЮЗАСИДАН

21. Колхозларда 1947 йилда олинадиган хашак миқдори 95 миллион тоннагача етказилсин, шу жумладан жамоат чорвачилиги учун керакли ем-хашак миқдори 76 миллион тоннага етказилсин; 1948 йилда 105 миллион тоннага, шу жумладан жамоат чорвачилиги учун керакли ем-хашак 84 миллион тоннага етказилсин.

Колхозларда ем-хашак экинлари миқдори қуйидагича кўпайтирилсин: 1947 йилда кўп йиллик ўтлар майдони 3 миллион 450 минг гектаргача, 1948 йилда 5 миллион 200 минг гектаргача кенгайтирилсин, 1947 йилда бир йиллик ўтлар майдони 1 миллион 597 минг гектаргача ва 1948 йилда 1 миллион 952 минг гектаргача, илдизи ем бўладиган экинлар ва полиз экинлари (қовоқ, ҳашаки тарвуз) майдони 1947 йилда 547 минг гектаргача ва 1948 йилда 638 минг гектаргача етказилсин.

Ўтлоқ ва яйловларни, хусусан Барабин даштлари, Шимолий Двина, Волга, Ока, Кама ва бошқа дар'ёлар соҳилидаги яйловларни қуритиш, кундаков қилиш ва ўт уруғларини сепиш йўли блан уларни яхшилаш ва ўт ҳосилини ошириш чоралари кўрилсин.

1947 йилда 23 миллион тоннагача ва 1948 йилда 25 миллион тоннагача селос бостирилсин. Шу мақсадда селос экинлари майдони 1947 йилда 426 минг гектаргача ва 1948 йилда 543 минг гектаргача кенгайтирилсин.

Ўтлоқ ва яйловлардаги ўтларнинг уруғини яхшилаш учун ўт уруғчилиги тармоқлари ташкил этилсин. Илдизи ем бўладиган экинлар ва полиз экинларн уруғчилиги уюштирилсин, бу уруғларнинг миқдори яқин икки йил ичида колхоз ва совхозларнинг эҳтиёжларини тўла та'минлайдиган ва давлатнинг резерв уруғ фондини вужудга келтиришга имкон берадиган даражага етказилсин.

Ба'зи область, ўлка ва республикалардаги маҳаллий партия ҳамда совет органлари чорвачилик учун керакли ем-хашак базасини вужудга келтириш масаласи блан яхши шуғулланмаётирлар деб та'кидлансин. Кемерово, Новосибирск, Омск, Чкалов, Кострама областьларидаги колхозларда, Ставрополь ва Красноярск ўлкаларидаги колхозларда 1946 йилда пичан ўриш планлари бажарилмади, кўп ўтлоқларнинг ўти ўрилмай қолди, айни замонда колхозларнинг чорва моллари қиш фасли учун ем-хашак блан та'минланмай қолди.

22. СССР қишлоқ хўжалик министрлигига 1947—1948 йилларда МТСлар ҳузуридаги машина блан пичан ўриш отрядларини тиклаш, бу отрядларни зарур миқдорда машиналар блан та'минлаш мажбурияти юклансин, Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига эса 1947 йилда пичан ўрадиган катта машиналар ва катта хаскашларга керакли запас қисмлар ишлабчиқариш,1948 йилда пичан ўрадиган катта машиналар ва катта хаскашлар тайёрлаш мажбурияти юклансин.

23. Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига колхозларда мол боқиш учун молхоналарни яхшилаш чораларини кўриш мажбурияти юклансин. Бунинг учун колхозларда кўпроқ молхона қурилсин ва шу мақсадда маҳаллий бинокорлик материаллари (ғишт, черепица, оҳак ва шу сингарилар) тайёрлансин. Дашт районлардаги колхозларга ёғоч тахта тайёрлашда ҳар тарафлама ёрдам берилсин. Центросоюзга колхозларга сотиш учун келтириладиган бинокорлик материаллари, чунончи ойна, мих, цемент ва бошқа материалларни, шунингдек темир-терсак ва асбобларни кўпайтириш мажбурияти юклансин.

24. Чорвачилик фермаларида биринчи навбатда фермаларга сув етказиб бериш, ем хашак тайёрлаш, ферманинг ички транспорти кўпроқ механизациялантирилсин, электрлаштирилган колхозларда эса, бундан ташқари, сигирлар электр ёрдами блан соғилсин ва қўйларнинг юнги электр ёрдами блан қирқилсин. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги ва маҳаллий саноат министрликлари корхоналарида 1947 йилдан бошлаб чорвачилик фермаларини машиналаштириш учун керакли машиналар ишлаб чиқариш ташкил этилсин.

25. Молларнинг наслини яхшилаш ва молларнинг маҳсулдорлигини оширишда Латвия, Литва, Эстония, Молдавия ССРдаги деҳқон хўжаликларига, Украина ва Белоруссия ССРнинг ғарбий областьларидаги деҳқон хўжаликларига ёрдам бериш мақсадида маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига давлат ва кооператив қочириш пунктлари ва сигир, қўй, чўчқа ҳамда бияларни сун'ий қочириш пунктларини қўшимча равишда очиш мажбурияти юклансин, сигирсиз камбағал хўжаликларнинг мол сотиб олиши учун уларга давлат йўли блан қарз берилсин.

IV.

Алмашлаб экиш, ўт майдонларини кенгайтириш ва агротехника ҳамда ирригация ишларини яхшилаш соҳасида

Партия ва совет ташкилотларига, СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, СССР Совхозлар министрлигига ва уларнинг маҳаллий органларига қуйидаги мажбуриятлар юклансин:

1. Бешйиллик мобайнида барча колхоз ва совхозларда ўт далали тўғри алмашлаб экиш жорий қилинсин, дуккакли ва ғалласимон кўп йиллик ўтлар аралашмаси кўпроқ экилсин.

Алмашлаб экишда қуйидаги чораларнинг амалга оширилиши та'минлансин:

а) колхоз ва совхозларда алмашлаб экиш область ва районларнинг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан тузилган бешйиллик планда кўрсатилган вазифаларга, шунингдек ҳарбир колхоз ва совхознинг хўжалик ва табиий шароитига мувофиқ бўлсин.

б) ўтлоқ маҳсулдор ва яйловлардан ташқари ҳайдаладиган бўш ерлари бўлган районларда бу ерлар алмашлаб экишга киритилсин ва яқин йиллар ичида бу ерларга экин экиш ва уни шудгорлаш назарда тутилсин. Сувли районлардаги колхозларда экин экилмай ётган ташландиқ ерларни қайтадан ишга солиш, шунингдек янгидан сув чиқариш йўли блан экин ерларини кўпайтириш кўзда тутилсин;

в) СССРнинг даштлик районларида деҳқончиликнинг минтақавий хусусиятларига мувофиқ алмашлаб экиш жорий қилинсин ва бу районларда ўт экилсин ҳамда ёзги шудгор ўтказилсин. Етарли миқдорда ёмғур ёғиб турадиган районларда ва хусусан тупроғи қора бўлмаган районларда ерлар ёввойи ўтлардан тозалана бориши блан улардан тўла фойдаланиш мақсадида шудгор қилиб қўйилсин. Сувли деҳқончилик районларида тоза шудгор қилинмайдиган ўт даласи бўлган тўғри алмашлаб экиш жорий қилинсин.

Сибирь, Урол районларида ва Қозоғистон ССРнинг шарқи-шимолий областьларида қўриқ ва ташландиқ ерлардан баҳори буғдой экиш учун фойдалансилсин, даштлик районларда эса бундан ташқари қайтадан шудгор қилинган ерларнинг ҳаммасидан фойдаланилсин.

Мазкур районлардаги колхоз ва совхозларда кўп йиллик ўтлар уруғи етишмаган тақдирда ўтларни вақтинча экмай, ерни шудгор қилиб қўйиш чораси кўрилсин.

2. Алмашлаб экишга риоя қилиш ва экин майдонлари планларини қабул қилинган алмашлаб экишга кўчиш планлари блан мувофиқлаштириш учун жавобгарлик областьлар, ўлкалар ва республикаларда область, ўлка ижроия комитетларининг раислари зиммасига ва республика Министрлар Советлари раислари зиммасига, районларда эса район ижроия комитетлари раисларига юклансин.

3. Колхозлар белгиланган уруғлик участкаларидан керак бўлган миқдорда яхши уруғлар блан ўзларини тўла та'минлай олишларини назарда тутиб, колхозларнинг уруғлик участкалардан уруғ олишда мавжуд тартиб сақлансин, давлатга маҳсулот етказиб бериш планлари бажарилганига қадар умумий ердан олинган донни уруғлик учун сарф қилишга йўл қўйилмасин.

СССР қишлоқ хўжалик министрлигига, маҳаллий партия ва совет органларига уруғлик участкаларининг ҳосилини кўпайтириш, колхозлардаги уруғлик участкаларини яхши парвариш қилиш, уруғликларни ўз вақтида йиғиштириб олиш, уни янчиш, тозалаш ва сақлаш ҳамда бундан кейин давлатдан қарз тариқасида уруғлик берилишини сўрамай колхозларнинг уруғлик участкаларидан олинган уруғлар блан уларнинг ўз эҳтиёжларини тўла та'минлаш мажбурияти юклансин.

4. Бешйиллик план топшириқларига мувофиқ 1948 йилда кўп йиллик ўт ўриладиган майдонлар урушдан аввалги миқдорга етказилсин, токи бу майдон бешйилликнинг охирида хўжаликнинг бошқа тармоқларида 21,4 миллион гектаргача ва колхозларда 15,3 миллион гектаргача етказилсин. Ҳарбир колхоз ва совхозда кўп йиллик ўт уруғлари етиштирилсин, токи колхоз ва совхозлар яқин икки-уч йил ичида алмашлаб экиладиган далаларни ўз уруғлари блан тўла та'минлай олсинлар. Колхозларда кўп йиллик ўт уруғлари майдони 1947 йилда 1 миллион 267 минг гектарга, 1948 йилда эса 1 миллион 500 минг гектаргача етказилсин.

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, СССР Совхозлар министрлигига ва уларнинг органларига, маҳаллий партия ва совет органларига уруғлик етиштириш агротехникасини яхшилаш, зарур миқдорда минерал ўғитлар ажратиш ва уруғлик ўтларнинг ўз вақтида ўрилиши, янчилиши ва уруғларнинг тозаланишини та'минлаш йўли блан колхоз ва совхозларда кўп йиллик ўт уруғлари ҳосилини қат'ий суратда ошириш ва уларни кўпроқ етиштириш мажбурияти юклансин.

Беда уруғлари ва йилда икки марта ўриладиган йўнғичқа уруғларини кўпроқ олиш мақсадида яқин 2—3 йил ичида, экилган йили ҳосил олиш учун беда ва йўнғичқа кенг қаторли қилиб экилсин ва қатор оралари ишлансин, Украина, Шимолий Кавказ, Қрим ва Молдавия ССР районларида ёз фаслида яхши шудгор қилинган ерларга беда кўпроқ экилсин.

Кўп йиллик дуккакли ва ғалласимон ўт уруғчилигини, хусусан Волга бўйи районларида житняк ўти уруғчилигини кенгайтириш чоралари кўрилсин, уруғчилик колхоз ва совхоз тармоқларини ташкил этиб, селекция ва тажриба станциялари, илмий-текшириш институтлари ва қишлоқ хўжалик олий ўқув юртларининг тажриба хўжаликлари ўт уруғчилиги ишларига тортилсин.

5. Далаларни ёввойи ўтлардан тезда тозалаш учун ҳамма жойда ерлар 20—22 сантиметр чуқурлигида ҳайдалсин, ҳайдаш қавати юза бўлган далаларда ҳайдашни аста-секин чуқурлаштириб, 20—22 сантиметрга етказилсин. 1947 йилда мавжуд чимқирқар плугларнинг ҳаммасидан тўла фойдаланилсин, 1948 йилда плугларга чимқирқарлар ўрнатилсин, токи МТСнинг ер ҳайдайдиган тракторларидан камида ярми чимқирқар ўрнатилган плуглар блан ер ҳайдасин, 1949 йилда эса чимқирқар плуглар блан ер ҳайдашга тўла кўчилсин. Дискали ва майда тишли культиваторлар блан далаларни юмшатиш кенг қўллансин.

6. Маҳаллий ўғитлар чунончи, гўнг, торф, турли чириндилар, кул ва шу сингариларни анча кўпроқ тўплаш, тайёрлаш ва далага чиқариб тўкиш ҳосилни ошириш соҳасида партия ва совет органлари олдида турган муҳим вазифалардан бири деб ҳисоблансин.

Кузги ва баҳори экин майдонларига чиқариладиган маҳаллий ўғитлар миқдори йил сайин оширилсин, 1947 йилда далага чиқариб солинадиган маҳаллий ўғитлар 1946 йилдагига нисбатан икки марта оширилсин.

Қора тупроқ районлардан бошқа, хусусан ери қумлоқ районларда кўкат ўғит сифатида фойдаланиш учун люпин ва бошқа экин майдонлари кенгайтирилсин. Махсус колхоз ва совхозларда люпин уруғчилиги ташкил этилсин, алколоидсиз ширин люпин экила бошлансин.

7. Мамлакатнинг даштлик районларида намни сақлаш ва ундан тўғри фойдаланиш мақсадида қор тўсилсин ва бостириб қўйилсин, эриган сув сақлансин. Дала атрофига дарахт ўтқазиш планлари бажарилсин, шунингдек дарахтлар яхши парвариш қилинсин, сув тақсимлайдиган жойларда ва катта дар'ёларнинг бошидаги дарахтларни кесишда қаттиқ тартиб ўрнатилсин. Даштлик районларда, хусусан Сибирьда ва Қозоғистоннинг шарқи-шимолий областьларида ўрмонлар, чакалакзорлардаги дарахтларни кесиш тақиқлансин. Колхоз ва совхозларда кўпроқ тўғон қурилсин ва ҳовуз қазилсин.

8. Ўрта Осиё ва Закавказье республикаларида янги ирригация қурилишини амалга ошириш ва сувли ерлардаги экин майдонларини кенгайтириш блан бир қаторда Ўрта Рус баландлигида (Курск, Воронеж, Орлов, Тамбов областьлари) Волга бўйи, Шимолий Кавказ, Қрим, Украина, Ғарбий Сибирь районларида ва Қозоғистон ССРнинг суғорилмайдиган районларида дон, техника экинлари ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг гарантияли ҳосилли участкаларини вужудга келтириш мақсадида мазкур районларда суғориш ишлари анча кенгайтирилсин.

Ирригация қурилишини ва ариқ шохобчаларини тозалаш ишларида қўл меҳнатини камроқ сарф қилиш, шунингдек қурилиш ва эксплоатация ишларининг сур'ат ҳам сифатини оширишни назарда тутиб, бу ишлар кўпроқ механизациялаштирилсин.

Шу мақсадда ер тозалайдиган машиналар ва гидромонитор машиналари, ер кавлайдиган механизмлар, экскаваторлар ва портлатиш ишлари учун керакли пармаловчи ускуналарни етарли миқдорда ишлаб чиқарилсин.

Сув хўжалигига раҳбарликни кучайтириш учун СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳузуридаги Сув хўжалиги бош бошқармаси мустаҳкамлансин ва зарур бўлган лойиҳа, бинокорлик ҳамда та'минот ташкилотлари унинг ихтиёрига берилсин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигида министрнинг ирригация ва мелиорация масалалари блан шуғулланувчи ўринбосари бўлсин.

9. Колхоз яровизаторлари тайёрлансин. токи урушдан аввал қўлланилган бошоқли дон экинлари ва тариқни яровизация қилиб экишни 1948 йилдан бошлаб яна амалга оширилсин.

10. Кузда экилган ғалла майдонлари кенг миқ'ёсда борона қилинсин, улар маҳаллий ва минерал ўғитлар блан ўғитлансин, шунингдек чопиқ қилинадиган экин қатор ораларэ пухта ишлансин ва ўз вақтида ягана қилиб турилсин.

11. СССРнинг шарқий районларида, шунингдек тупроғи қора бўлмаган районларда ва Уролда дон экинлари ҳосилининг нобуд бўлишига йўл қўймаслик мақсадида колхоз ва совхозларда дон қуритиладиган жойлар, усти ёпиқ хирмон ва шийпонлар қурилсин.

12. Қишлоқ хўжалик ишлари юзасидан илмий-текшириш ишларини олиб бориш соҳасида В. И. Ленин номли Бутун Иттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси олдига ва қишлоқ хўжалиги блан шуғулланувчи бошқа илмий муассасалар олдига қуйидаги асосий вазифалар қўйилсин:

а) СССРнинг айрим қишлоқ хўжалик доираларига мувофиқ бўлиб, дон, мойли экинлар, техника, сабзавот экинлари, картошка ва кўп йиллик ўтлардан доим юқори ҳосил олишни та'минлайдиган тадбирлар белгилансин; ернинг маҳсулдорлигини ошириш, қурғоқчиликка, совуққа, касалликка ва зараркунандаларга бардош берадиган қишлоқ хўжалик экинларининг мўл ҳосилли сортларини топиш, деҳқончилик ишларини яхши йўлга қўйиш чоралари белгилансин;

б) чорвачиликни ривожлантириш, молларнинг зотини яхшилаш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш чоралари ишлаб чиқилсин;

в) қишлоқ хўжалиги экономикаси ва уни уюштириш соҳасида, хусусан колхозларнинг жамоат хўжалигини ҳар тарафлама ривожлантириш, совхоз ва МТСларнинг экономикасини мустаҳкамлаш соҳасида илмий-текшириш ишлари кучайтирилсин.

Селекция тажриба станцияларида, таянч пунктларида ва қишлоқ хўжалиги блан шуғулланучи илмий-текшириш муассасаларининг бошқа қуйи шохобчаларида текшириш ишлари даражасини кўтариш мақсадида илмий даражаси бўлган кишиларнинг иш ҳақи илмий-текшириш институтларида улар учун белгиланган иш ҳақига бараварлаштирилсин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва СССР Совхозлар министрлигига, маҳаллий партия ва совет ташкилотларига қишлоқ хўжалик фанининг эришган ютуқларидан деҳқончилик ишларида тез фойдаланиш мажбурияти юклансин. Бу иш қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун энг муҳим чора деб қаралсин.

13. 1947 йилдан бошлаб район уруғчилик хўжаликларида уруғчилик ишлари блан бир қаторда қишлоқ хўжалиги экинлари агротехникаси соҳасида тажриба ишлари олиб борилсин, токи район уруғчилик хўжаликлари ўз ишларини илғор агрономия фани ва иш тажрибасига асослаб олиб борадиган намунали хўжаликка айлантирилсин.

14. Колхозлар, совхозлар, машина-трактор станциялари, колхозлардаги чорвачилик фермалари, илмий муассасалар, энг яхши район, область, ўлка ва республикаларнинг, социалистик қишлоқ хўжалиги илғорлари ва ташкилотчиларининг эришган муваффақиятларини кенг миқ'ёсда кўрсатиш ва улардан фойдаланиш, шунингдек бутун иттифоқ социалистик мусобақасини ҳартарафлама қизитиш мақсадида ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш мақсадида 1950 йилдан бошлаб Бутун Иттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасини тиклаш ва унга 1947 йилдан бошлаб қилинган иш якунларини кўрсатиш зарур деб топилсин.

V.

Машина-трактор станцияларининг ишини яхшилаш соҳасида

1. Машина-трактор станцияларининг асосий вазифаси — ўзлари хизмат қилаётган колхозларда ҳосилни ошириш, машина-трактор паркидан янада яхшироқ фойдаланиш, трактор ишларининг сифатини яхшилаш ва бу ишларни агротехника қоидаларида белгиланган муддатларда бажариш, ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олиш ва МТСнинг бажарган иши учун натура ҳақини тўлаш планларини бажаришдан иборат деб белгилансин.

2. МТС ва трактор бригадаларнинг иш планлари трактор блан қилинадиган асосий ишлар планини, чунончи баҳорги ер ҳайдаш, экиш олдидан культивация қилиш, экиш, ёзда шудгор қилиш, қатор оралари ишланадиган экинларни культивация қилиш, ҳосилни ўриб-йиғиб олиш, кузги экиш, белгиланган муддатда шудгор қилиш планини ҳамда натура тўлови планини албатта бажарган тақдирдагина тамомила адо этилган деб ҳисоблансин.

МТС директорларига трактор бригадалари учун бериладиган иш топшириқларида ҳарбир ишнинг ҳажмини ва иш сифати юзасидан мажбурий бўлган агротехника талабларини, чунончи ҳайдашнинг чуқурлигини, неча йўла ишлаш кераклигини, экиш нормасини, уруғни қандай чуқурликда экишни, иш муддатларини кўрсатиш мажбурияти юклансин.

Район қишлоқ хўжалик бўлимларининг бош агрономларига, республика, ўлка, область қишлоқ хўжалик бошқармаларининг бош ва старший агрономларига МТС лар томонидан трактор блан қилинадиган ишларнинг сифатини назорат қилучи давлат инспекторлари вазифаси юклатилсин.

3. МТС ларнинг раҳбар ходимлари ва мутахассисларини мукофотлаш ҳақидаги мавжуд тартиб 1947 йилдан бошлаб бекор қилинсин, чунки бу тартиб трактор ишларининг сифатини яхшилаш ва хизмат қилинаётган колхозларда ҳосилни ошириш вазифаларига жавоб бермайди. Мукофотлар трактор блан қилинадиган энг муҳим ишлар, чунончи ёзда шудгор қилиб қўйиш ва шудгорни ишлаш, комбайнлар блан ўриш ва кузда шудгор қилиш ишлари ўз вақтида бажарилган, натура ҳақи тўлови планлари тўла ва ошириб бажарилганида берилсин. Трактор блан қилинадиган ишларнинг таннархини камайтириш плани бажарилмаган тақдирда натура ҳақи тўлови планларини тўла ва ошириб бажарганлиги учун бериладиган мукофот 15—20 процент камайтирилсин. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига МТС ларнинг раҳбар ходимларини ва мутахассисларни мукофотлаш тўғрисида СССР Министрлар Советига таклифлар киргизиш мажбурияти юклансин.

4. Трактор ишларининг сифатини яхшилашда ва хизмат қилинаётган колхозларда ҳосилни оширишда тракторчиларнинг жавобгарлигини ва манфаатдорлигини кучайтириш мақсадида, тракторчилар ва трактор бригадаларининг бошқа ходимлари томонидан ишланган меҳнат кунларига ҳақ тўлаш тартиби 1947 йилдан бошлаб қуйидагича белгилансин:

а) колхозларда ҳарбир трактор бригадасининг ишлаган ерида белгиланган ҳосил плани бажарилган тақдирда, мазкур бригаданинг тракторчисига, бригада бошлиғи ва унинг ёрдамчисига, ҳисобчи-заправшикка ҳарбир меҳнат куни учун уч килограмм дон берилсин; белгиланган ҳосил плани бажарилмаганида эса — икки килограмм дон берилсин;

б) пландан ташқари етиштирилган ҳосил учун тракторчиларга, трактор бригадаларининг бошлиқларига, уларнинг ёрдамчиларига, ҳисобчи-заправшикларга ва тирковчиларга ўз участкаларида ишлаган меҳнат кунлари сонига қараб далачилик бригадаси ёки звенонинг колхозчилари блан баравар миқдорда қўшимча ҳақ тўлаш колхозларга тавсия қилинсин.

МТС директорларига колхоз планида мўлжалланган миқдорда ҳосил олинмаган, трактор бригадаси эса трактор ишлари планини бажармаган ва планда белгиланган миқдорда натура ҳақи ишламаган тақдирда тракторчиларга ёнилғини тежаганлик учун мукофот тўламаслик мажбурияти юклансин.

5. МТС лардаги тиркалган машиналарда ишловчи колхозчиларнинг жавобгарлигини ва трактор ишларининг сифатини яхшилашда ҳамда МТС машиналарига қарашда уларнинг манфаатдорлигини ошириш мақсадида, колхоз томонидан ажратилган тирковчиларни дала ишлари даврида трактор бригадаси составига қўшиш мувофиқ деб топилсин.

6. МТС лар блан колхозлар ўртасида тузилган ва МТС блан колхозлар ўртасидаги ўзаро мажбуриятларни белгилаган шартномаларга тўла э'тибор қилинсин, шартномаларни бажаришдан бош тортишдек ҳоллар қоралансин.

Натура ҳақи тўловини колхозлардан трактор ишларининг бажарилиш муддатларига э'тибор қилмай, баравар миқдорларда ундириб олиш усули МТС ларнинг трактор ишларини ўз вақтида ўтказиш учун жавобгарлигини камайтиради ва муддатида бажарилган ишлар учун ҳам, кечикиб бажарилган ишлар учун ҳам бир миқдорда натура ҳақи ёзилишига сабаб бўлади.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва Махсулот тайёрлаш министрлигига трактор ишларининг асосий турлари (баҳорги ер ҳайдаш, экиш олдидан культивация қилиш, кўкламги экиш, ёзда шудгор қилиш, ҳосилни ўриб-йиғиб олиш, кузда экиш ва шудгор қилиш) учун ҳосил миқдорини ва машина-трактор станцияси бажарган ишларнинг муддатини назарга олиб натура ҳақи нархлари ҳақида СССР Министрлар Советига икки ой муддатда таклифлар киргизиш мажбурияти юклансин.

7. Техника жиҳатидан хизматни яхшилаш ва трактор, комбайн ва деҳқончилик машиналарини ремонт қилиш учун ремонт корхоналарнинг қуйидаги турлари белгилансин:

а) тракторлар, комбайнлар, ҳарил деҳқончилик машиналари ва асбобларининг асосан майда ремонти учун МТСлар ҳузурида ишхоналар ташкил этилсин. Аммо мураккаб ремонт ишлари: тирсак валларни рандалаш, тақсимот валларини ремонт қилиш, блокларни силлиқлаш, ёнилғи асбобларини, электр асбобларини ремонт қилиш бу ишхоналарда бажарилмайди.

Дала ишлари даврида тракторчиларга, комбайнчиларга ва деҳқончилик машиналарига қараб туришда ва уларни тузатишда трактор бригадаларига ёрдам бериш мақсадида МТС ишхонаси ҳузурида кўчма ишхоналар бўлсин, бу ишхоналар слесарьлик-монтаж ишлари учун зарур асбоблар, верстак, кўчма темирчилик босқони ва съёмниклар блан та'минланган бўлсин. СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги трактор ва комбайн двигательларини батамом капитал ремонтдан чиқариш, шунингдек айрим узел ва агрегатларни, магнито ва динамоларни ремонт қилиш учун, тирсак валларни, тақсимот валларини рандалаш учун, блокларни силлиқлаш, ёнилғи аппаратларини, тиркаш муфталарини ремонт қилиш учун 1947—1948 йиллар мобайнида МТС ларга 10.000 кўчма авто-ремонт ишхоналари етказиб берсин, шундан 1947 йилда 3000 ва 1948 йилда 7000 етказиб берилсин;

б) трактор ва комбайн двигательларини батамом капитал ремонтдан чиқариш, шунингдек айрим узеллар ва агрегатлар — магнето, динамоларни ремонт қилиш учун, тирсак вал, тақсимот валларини рандалаш, блокларни силлиқлаш, ёнилғи асбобларини, тиркаш муфталарини ремонт қилиш учун 15 — 20 МТСга биттадан районлараро капитал ремонт ишхоналари ташкил этилсин;

в) автомашиналарни капитал ва майда ремонтдан чиқариш, МТС лар учун станокларни ва стационар двигательларни ремонт қилиш, МТС ишхоналари ҳамда трактор бригадалари учун ремонт ускуналари, съёмниклар ва асбоблар тайёрлаш учун ремонт заводлари (область учун 1—2 завод) ташкил этилсин.

8. МТС лар ҳузуридаги ремонт ишхоналарини, районаро капитал ремонт ишхоналари ва ремонт заводларини ускуналар блан та'минлаш мақсадида қишлоқ хўжалиги (МТС ва совхозлар) учун металл қирқадиган 25 минг станок ажратиш зарур деб ҳисоблансин.

Шунга мувофиқ, СССР Министрлар Советига қуйидаги масалаларни икки ой муддат ичида кўриб чиқиш ва тегишли қарор қабул қилиш таклиф этилсин:

(ДАВОМИ БЕШИНЧИ БЕТДА)

Урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш тадбирлари ҳақида

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг ўртоқ АНДРЕЕВ доклади юзасидан чиқарган қарори

(БОШИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

а) МТС лар ҳузуридаги ишхоналар, районаро капитал ремонт ишхоналари ва ремонт заводларининг ускуналари қай хилда бўлишини белгилаш ҳақида;

б) 1947 йилда халқ хўжалигидан, асосан граждан ва ҳарбий машинасозлик корхоналаридан ҳозирги вақтда тузук бўлатуриб фойдаланилмаётган металл қирқучи станоклардан 20 мингтасини олиш тўғрисида;

в) қишлоқ хўжалиги учун 1947 — 1948 йиллар мобайнида корхоналар ҳисобидан 5.000 станок ажратиш тўғрисида;

г) область, ўлка ва республикаларда ремонт ишхоналарини ва заводларини металл қирқадиган асосий станоклар блан та'минлаш муддатлари тўғрисида;

д) ушбу қарорга мувофиқ ташкил қилинадиган ремонт заводлари учун зарур миқдорда темирчилик пресслари, электр ускуналари, электр блан улаш ва бошқа ускуналар ажратиш тўғрисида.

9. 1947—1949 йиллар мобайнида ишхонаси бўлмаган МТС лар ҳузурида 631 ремонт ишхонаси, капитал ремонт учун 194 районаро ишхона ва 32 ремонт заводи қуриш та'минлансин, бу ишхона ва заводлар қуйидаги муддатларда ишга туширилсин: 1947 йилда 150 та МТС ишхонаси, 1948 йилда 200 МТС ишхонаси, 1947 йилда 50 та районаро капитал ремонт ишхонаси, 1948 йилда 60 та районаро капитал ремонт ишхонаси; 1947 йилда 5 ремонт заводи, 1948 йилда 8 ремонт заводи ишга туширилсин.

10. Кўпгина МТС ларда деҳқончилик машиналари бепарволик блан сақланмоқда. СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги органлари ва маҳаллий партия ҳамда совет органлари эса бунга э'тибор қилмаётирлар. Бу — чидаб бўлмаслик ҳол деб ҳисоблансин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ва унинг маҳаллий органларига МТСларда ва трактор бригадаларида машина-тракторларнинг яхши ва бузилмай сақланишини доим назорат қилиб туриш чораларини кўриш мажбурияти юклатилсин. МТСларда машиналарнинг қаровсиз қолишида айбдор бўлган кишилар жиноий мас'улиятга тортилсин.

Тракторларни, комбайн ва деҳқончилик машиналарини сақлаш учун 1947—1949 йиллар мобайнида зарур миқдорда бостирма ва саройлар қурилсин. Маҳаллий партия ва совет органларига бостирма ва саройлар қуриш ишида шартнома асосида, дала ишларига зарар етказмай, ишчи кучлар ва транспорт бериш йўли блан машина-трактор станцияларига колхозлар томонидан ёрдам уюштириш мажбурияти юклансин.

11. Саноат заводларида ёнилғи ташиш ва сақлаш учун идишлар, насослар, шланглар, қувурлар, тарози ва бошқа хил асбоб-ускуналар тайёрлаш йўлга қўйилсин.

12. Машина-трактор станцияларининг директорлари вазифасига кўп холларда тажрибаси ва билими бўлмаган, топширилган вазифани уддалай олмайдиган кишилар тайинланмоқда. Бу нотўғри деб топилсин.

Машина-трактор станцияларини ўз ишини биладиган тажрибали ходимлар блан мустаҳкамлаш, МТС директорлари вазифасига бу ишни яхши билган ва ташкилотчилик қобилияти бўлган кишиларни кўтариш СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг кечиктирилмайдиган энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

МТС директорларини тез-тез алмаштириб туришдек зарарли иш усулига барҳам берилсин ва МТС директорларини фақат СССР Қишлоқ хўжалик министри тайинлайдиган ва ишдан оладиган тартибга қаттиқ риоя қилинсин.

13. СССР Олий та'лим министрлигига СССР Халқ Комиссарлари Советининг 1945 йил 6 октябрьда чиқарилган қарорига биноан МТС директорлари ва механикларининг малакасини ошириш учун қишлоқ хўжалик институтлари ҳузурида ташкил қилинган бир йиллик доимий курсларнинг ишини янада яхшилаш мажбурияти юклансин. Бу курсларга СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги томонидан юбориладиган ўқучилар сони 1947 йилда 2500 кишига етказилсин, шу жумладан МТС директорлари 1200 киши ва МТС механиклари 1300 киши бўлсин.

14. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига 1947—1948 йиллар мобайнида мавжуд ўқув юртларига қўшимча суратда деҳқончиликни машиналаштирадиган ходимлар тайёрловчи 25 техникум ва мавжуд қишлоқ хўжалик техникумлари қошида 13 та машиналаштириш бўлими ташкил қилиш мажбурияти юклансин.

15. СССР Олий та'лим министрлигига 1947 йилда МТС агрономларининг малакасини ошириш учун К. А. Тимирязов номидаги Москва қишлоқ хўжалик академияси, Омск, Воронеж, Саратов, Ленинград, Харьков, Киев, Новосибирск, Иркутск, Тошкент ва Тбилиси қишлоқ хўжалик институтлари ҳузурида ҳар йили ҳаммаси бўлиб 1500 киши ўқийдиган курслар очиш мажбурияти юклансин.

16. Деҳқончиликни машиналаштириш ходимлари тайёрлайдиган мактабларда ўқув муддатлари 1947 йилдан бошлаб урушдан илгаригича, я'ни механиклар учун 18 ой, трактор бригадаларининг бошлиқлари учун 10 ой, комбайнчилар учун 6 ой ва тракторчилар учун 5 ой белгилансин.

17. МТС ходимларининг маданий-маиший шароитини яхшилаш ва натура ҳақи тўлови планларини бажаришда уларни рағбатлантириш ҳамда трактор ишларининг таннархини камайтириш мақсадида, 1947 йилдан бошлаб машина-трактор станцияларида СССР Халқ Комиссарлари Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг «Машина-трактор станцияларининг иши тўғрисида» деб 1939 йил 13 январьда чиқарган қарорида кўзда тутилган ажратмалар ҳисобидан МТС директори фонди тузилсин.

18. Машина-трактор станцияларининг ҳамма хўжалик ишларига раҳбарлик қилишни бирлаштириш мақсадида, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳузурида машина-трактор станциялари бош бошқармасини ташкил қилиш ма'қул деб топилсин.

VI.

Совхозларнинг ишини яхшилаш тўғрисида

1. Совхозларнинг ҳаддан ташқари ихтисосланиб қолиши ва хўжаликни бир томонламагина олиб бориши, ғаллачилик совхозларида ва техника экинлари совхозларида чорвачиликнинг кам ривожлантирилиши, чорвачилик совхозларида эса деҳқончиликнинг етарли ривожлантирилмаганлиги уларнинг ишидаги катта камчилик деб ҳисоблансин.

Совхозларнинг иш тажрибаси хўжаликни бир томонламагина ривожлантириш иқтисодий жиҳатдан фойдали бўлмаганлигини кўрсатди, хўжаликни бундай усулда олиб бориш натижасида ишчи кучлар ва от-уловлар дала ишларида айрим мавсумларда, жуда банд бўлиб, бошқа вақтларда анча бўш қоладилар. Совхозларнинг хўжалигини бир томонламагина ривожлантириш уларнинг даромадини камайтиради ва совхозларнинг молия аҳволини заифлаштиради. Дон совхозлари ва техника экинлари совхозларида чорвачилик кам ривожлантирилганда жуда кўп сомон-поҳол ва деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотлари фойдаланилмай қолади, анчагина ўтлоқлардан ҳам фойдаланилмайди, бу эса совхозларнинг хўжалигини ривожлантиришга халақит беради ва қўшимча махсулот олиш имкониятини камайтиради. Чорвачилик совхозларида деҳқончиликнинг етарли ривожлантирилмаганлиги натижасида кўпгина гўнг фойдаланилмай қолади.

Совхозларнинг хўжалигини муваффақиятли равишда ривожлантириш, уларни иқтисодий ва молиявий жиҳатдан мустаҳкамлаш хўжаликнинг ҳамма соҳаларини бир-бирига тўғри боғлаб ҳартарафлама ривожлантириш асосидагина амалга оширилиши мумкинлигини назарга олиб, СССР совхозлар министрлигига, партия ва совет ташкилотларига совхозларда асосий экинлар блан бир қаторда айрим совхозларнинг табиий ва иқтисодий шароитлардан кўпроқ фойдаланиш, деҳқончилик ишларидаги ҳаддан ташқари мавсумчиликни тугатиш ва иш унумини анча ошириш имкониятини берадиган бошқа хўжалик тармоқларини ҳам ривожлантириш мажбурияти юклансин. Шу мақсад блан дон совхозларида чорвачилик, асосан гўшт учун боқиладиган моллар, қўйчилик, паррандачилик ривожлантирилсин, шаҳарлар, саноат марказлари ва сут заводлари яқинидаги ғаллачилик совхозларида эса сут берадиган чорва моллари кўпайтирилсин. Техника экинлари совхозларида сут берадиган чорва моллари ва паррандачилик мумкин қадар ривожлантирилсин. Чорвачилик совхозларида асосий моллардан ташқари яна бошқа моллар ҳам кўпайтирилсин, шунингдек дон экинлари, шу жумладан ем-хашак ва бошқа экинлар ривожлантирилсин.

2. Ишчи кадрлар ва мутахассисларнинг жуда қўнимсизлиги ҳам совхозларнинг ишидаги жиддий камчиликдир. Совхозларнинг ишини яхшилашда доимий ишчилар, мутахассислар ва хизматчилар бўлишини та'минлаб кўриш энг муҳим вазифа деб ҳисоблансин. Шу мақсад блан ғаллачилик ва чорвачилик районларида совхозларнинг доимий ходимларига ўзлари учун уй ва бошқа иморатлар қуриш, мева дарахтлари ўтқазиш, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари экиш учун 0,5 гектаргача ер ажратиб бериш зарур деб топилсин. Совхозларнинг ишчилари, мутахассислари ва хизматчиларидан ҳарбир оилага ўзларига уй қуриб олишлари учун давлат томонидан ёрдам тариқасида 5 минг сўмдан 15 минг сўмгача икки процентли қарз берилсин. Бу қарз баравар миқдорларда 10 йил ичида узилсин. Якка тартибда уй қурувчиларга маҳаллий бинокорлик материаллари ва транспорт блан ёрдам берилсин. Ишчилар, мутахассислар ва хизматчилар томонидан совхоз территориясида қурилган уйлар давлатдан олинган қарз тамомила тўланиб бўлгандан кейин уларнинг ўз мулки бўлиб қолсин.

3. 1947 йил давлат планига ва беш йиллик план топшириқларига мувофиқ:

а) СССР Совхозлар министрлигига қарашли совхозларда экин майдонлари 1947 йилда 600 минг гектар кўпайтирилсин ва бу экин майдонлари 6 миллион гектарга етказилсин, шу жумладан дон экинлари майдони 400 минг гектар кўпайтирилсин ва бу майдон 4,1 миллион гектарга етказилсин. 1948 йилда экин майдонлари 1 миллион гектар кўпайтирилсин ва бу экинлар майдони 7 миллион гектарга етказилсин, шу жумладан дон экинлари майдони 600 минг гектар кўпайтирилсин ва 4,7 миллион гектаргa етказилсин.

СССР Совхозлар министрлигига қарашли совхозларда асосий озиқ-овқат махсулоти бўлган буғдой етиштириш қуйидагича кўпайтирилсин:

Кузги буғдой — Украина ССРда, Краснодар, Ставрополь ўлкаларида, Ростов, Қрим, Воронеж, Курск областьларида ва Молдавия ССРда кузги буғдой етиштириш 1949 йилда урушдан илгариги даражага етказилсин, кузги буғдой ҳосили анча оширилсин, бу районлардаги совхозларда 1947 йилнинг кузида кузги буғдой майдони 1946 йилда ўриб-йиғиб олинган майдонга нисбатан 321 минг гектар кўпайтирилсин ва 857 минг гектарга етказилсин, шу жумладан Украина ССР да 400 минг гектарга ва 1948 йилда 930 минг гектарга, шу ҳисобдан Украина ССР да 445 минг гектарга етказилсин.

Баҳори буғдой — шарқий районлардаги совхозларда (Сибирьда, Уролда ва Қозоғистоннинг шарқи-шимолий областьларида) СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ экин майдони 68 минг гектар кўпайтирилсин ва бу экин майдони 1947 йилда 534 минг гектарга етказилсин, 1948 йилда 805 минг гектарга ва 1949 йилда 1 миллион 290 минг гектарга етказилсин, баҳори буғдойнинг ҳосили оширилсин.

Волга бўйида (Куйбишев, Саратов, Сталинград ва Ульяновск областьларида) баҳори буғдой майдонларини, айниқса қаттиқ буғдой нав'лари экиладиган майдонларни анча кенгайтириш чоралари кўрилсин, бу областьлардаги совхозларда баҳори буғдой экинлари кўпайтирилсин ва бу экинлар майдони 1947 йилда 195 минг гектарга ва 1948 йилда 230 минг гектарга етказилсин.

Украина ССР совхозларида баҳори буғдой экинлари кўпайтирилсин;

б) СССР Совхозлар министрлигига қарашли совхозларда 1947 йилда қорамоллар сони 121 минг бош кўпайтирилсин ва 1948 йилнинг биринчи январигача мол сони 1 миллион 458 минг бошга етказилсин, чўчқалар сони 122 минг бош кўпайтирилсин ва 550 минг бошга етказилсин, қўй ва эчкиларнинг сони 441 минг бош кўпайтирилсин ва 3 миллион 167 минг бошга етказилсин. Йилқи сони 23 минг бош кўпайтирилсин ва 339 минг бошга етказилсин. 1948 йилда қорамоллар сони 141 минг бош кўпайтирилсин ва 1949 йилнинг 1 январигача 1 миллион 599 минг бошга етказилсин. Чўчқаларнинг сони 151 минг бош кўпайтирилсин ва 701 минг бошга етказилсин, қўй ва эчкиларнинг сони 427 минг бош кўпайтирилсин ва 3 миллион 594 минг бошга етказилсин, йилқи сони 31 минг бош кўпайтирилсин ва 370 минг бошга етказилсин, токи қорамоллар, чўчқалар, қўй ва эчкиларнинг сони 1949 йилда урушдан илгариги даражага етказилсин.

4. Совхозларда ўт экиш ва ёзда шудгор қилиш усулларини қўлланиб ер тузилишини ва тўғри алмашлаб экишни жорий қилиш 1947—1949 йилларда тўла тамомлансин. 1949 йилда ҳамма дон экинлари майдонига мўл ҳосил берадиган нав'ли уруғлар сепиш та'минлансин. Совхозларнинг себарга ва тимофеевка, беда ва житняк ҳамда кўп йиллик ва бир йиллик ўт уруғларига бўлган эҳтиёжини та'минлаш ҳамда сотиш учун эҳтиёт ўт уруғлари вужудга келтириш мақсадида, бу ўтларнинг уруғларини етиштириш ташкил қилинсин.

5. Совхозларда сутчилик хўжалигини ҳартарафлама ривожлантириш мақсадида, мавжуд ёғ заводларини ускуналаш зарур деб ҳисоблансин, йирик сутчилик совхозларида янги заводлар қурилсин ва 1947 йилда юқори сифатли ёғ ва пишлоқ ишлаш кенг суратда йўлга қўйилсин. Сутчилик совхозларида ёғ заводлари бўлиши зарур деб топилсин.

6. Совхозлар учун керакли малакали ишчи кадрларни ҳунар-билим юртлари ва фабрика-завод мактаблари типидаги мактабларда тайёрлаш зарур деб ҳисоблансин.

7. Совхозларда хўжалик ҳисобини мустаҳкамлаш мақсадида, пландан ташқари топширилган махсулот учун рағбатлантириш тариқасида ҳақ тўлаш зарур деб ҳисоблансин, махсулотнинг планда белгиланган таннархига зарур жамғарма ҳам қўшилсин, шунингдек совхозларда директор фонди тиклансин.

8. Яқин йиллар мобайнида ишни машиналаштиришни қат'иян кучайтириш, машиналардан фойдаланишни яхшилаш ва совхозларни обод қилиш энг муҳим вазифа деб ҳисоблансин. Катта совхозларда маҳаллий бинокорлик материаллари ишлансин ва тайёрлансин, шунингдек совхозларнинг эхтиёжларини та'минлайдиган миқдорда транспорт воситалари, от анжомлари, идишлар ва майда асбоблар тайёрлаш йўлга қўйилсин.

9. Совхоз ва трестларнинг раҳбар ходимларини ҳамда мутахассисларини мукофотлаш тўғрисидаги тартиб қайтадан кўриб чиқилсин, бу ходимлар маҳсулот ишлабчиқариш ва давлатга махсулот топшириш миқдорига қараб мукофотлансин, совхоз ва трестларнинг ходимлари пландан ташқари махсулот етиштириш учун бевосита манфаатдор қилинсин. Ғалла, сут, гўшт ва жун таннархи планлари тўла бажарилмаган тақдирда мукофот миқдори 25 процент камайтириладиган бўлсин.

10. Маҳаллий партия ва совет ташкилотларига совхозларни намунали ва махсулдор хўжаликларга тезроқ айлантиришда уларга зарур ёрдам бериш мажбурияти юклансин.

VII.

Қишлоқ хўжалигини машиналар блан та'минлаш тўғрисида

1. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига умумий ишлабчиқариш планидан 1947 йилда қишлоқ хўжалиги учун қуйидаги миқдорда машиналар етказиб бериш мажбурияти юклансин: тракторлар 30,3 минг дона, шундан СТЗ-НАТИ 23,5 минг дона, «Кировец Д—35»—2 минг дона, «Универсал 1 ва 2»—4,8 минг дона, деҳқончилик машиналари 510 миллион сўмлик, шу жумладан трактор плуглари 32 минг дона, от плуглари 80 минг дона, трактор культиваторлари 37 минг дона, от культиваторлари 78 минг дона, трактор сеялкалари 30 минг дона, от сеялкалари 38.8 минг дона, трактор лушчилниклари 10 минг дона, комбайнлар 7 минг дона, шу жумладан ўзиюрар комбайнлар 700 дона, жаткалар 50 минг дона, от косилкалари 55 минг дона, от ҳаскашлари 45 минг дона, мураккаб молотилкалар 9 минг дона, от молотилкалари 22,4 минг дона, зиғирпоя титиш машиналари 2 минг дона, лавлаги қазиш машиналари 4 минг дона, триерлар 6 минг дона, дон сушилкалари 1.060 дона ва картошка қазиш машиналари 11 минг дона.

2. Транспорт машинасозлик министрлигига умумий ишлабчиқариш планидан 1947 йилда қишлоқ хўжалиги учун С-80 маркали ўрмаловчи тракторлардан 3,8 минг дона трактор етказиб бериш мажбурияти юклансин.

3. Авиация саноати, Бинокорлик ва Йўл қурилиши машинасозлиги, Машинасозлик ва асбобсозлик министрликларига, иттифоқчи республикаларнинг Маҳаллий саноат министрликларига ва РСФСР Министрлар Совети ҳузуридаги Ҳунармандчилик кооперацияси бошқармасига 1947 йилда қишлоқ хўжалиги учун 36,75 миллион сўмлик деҳқончилик машиналари ишлабчиқариш мажбурияти юклансин. Шундан Авиация саноати министрлиги заводларида 600 дона ўзиюрар комбайн, Бинокорлик ва Йўл қурилиши машинасозлиги министрлиги заводларида 8.000 дона трактор плуги ишлаб чиқарилсин.

4. 1948 йилда умумий давлат планига мувофиқ ишлаб чиқариладиган 75,5 минг дона трактордан (Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги бўйича 57,5 минг дона ва Транспорт машинасозлиги министрлиги бўйича 18 минг дона) қишлоқ хўжалиги учун 67 минг трактор, 80 минг дона трактор плуги, 140,2 минг дона от плуги, 55 минг дона трактор культиватори, 85 минг дона от культиватори, 67 минг дона трактор сеялкаси, 49,55 минг дона от сеялкаси, 2 минг дона кратошка экадиган сошник машина, 32 минг дона трактор лушчилниклари, 25 минг дона комбайн, 62 минг дона от жаткалари, 114 минг дона от косилкалари, 90 минг дона от ҳаскаши, 16,5 минг дона мураккаб молотилка, 34,95 минг дона от молотилкаси, 2 минг дона тракторга тиркаладиган пичан ўриш машиналари, 2 минг дона трактор ҳаскаши, 2 минг дона картошка қазиш машинаси, 4 минг дона трактор блан лавлаги қазиш машинаси, 21 минг дона триер, 22 минг дона пичан ва силос-сомон қирқиш машинаси, 20 минг дона уриб майдалайдиган машина, 25 минг дона кунжара майдалаш машинаси, 35 минг дона илдиз қирқиш машинаси берилсин.

5. Транспорт машинасозлиги министрлигига умумий давлат планига мувофиқ ишлаб чиқариладиган тракторлардан 1948 йилда қишлоқ хўжалиги учун 10,4 минг дона С-80 маркали ўрмаловчи трактор тайёрлаб бериш мажбурияти юклансин.

6. Тракторлар ва деҳқончилик машиналари учун запас қисмлар, айниқса камчил детальлар ишлаб чиқариш анча кенгайтирилсин, бунинг учун запас қисмлар тайёрлайдиган заводларнинг сони кўпайтирилсин, шунингдек Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ва бошқа саноат министрликлари, чунончи автомобиль, авиация саноати, транспорт машинасозлиги, қуролланиш ва бошқа министрликларга қарашли ҳозир ишлаб турган заводларда запас қисмлар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин, токи тракторлар ва деҳқончилик машиналари ремонтини тўла та'минлабгина қолмай, балки МТСларда трактор ва деҳқончилик машиналари учун бирмунча запас қисм резервлари ҳам вужудга келтирилсин.

7. Янги ишлаб чиқариладиган тракторлар ва комбайнларни запас қисмлар блан та'минлашда қуйидаги тартиб белгилансин:

а) ишлаб чиқариладиган ҳарбир трактор ва комбайнни завод бир сидра зарур запас қисмлар, асбоблар ва техника жиҳатидан кузатиб туриш учун зарур асбоблар блан та'минлаши керак;

б) трактор ва комбайн етказиб берувчи завод ҳар 10 трактор ва комбайнга майда ремонтни бажариш учун бир сидра запас қисмлар тайёрлаб бериши лозим;

в) трактор ва комбайн етказиб берувчи завод ҳар 50 трактор ва комбайнга капитал ремонтни ўтказиш учун бир сидра запас қисмлар тайёрлаб бериши керак.

СССР Қишлоқ хўжалик машинасозлиги ва Қишлоқ хўжалик министрликларига майда ва капитал ремонт учун тайёрлаб бериладиган запас қисмларнинг рўйхатини белгилаш мажбурияти юклансин.

8. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги, Транспорт машинасозлиги министрликларига ва бошқа саноат министрликларига ишлаб чиқарилаётган тракторлар, деҳқончилик машиналари ва булар учун белгиланган запас қисмларнинг сифатини яхшилаш, иш технологиясида техниканинг энг янги муваффақиятларидан фойдаланиш мажбурияти юклансин. Трактор ва деҳқончилик машиналари ишлаб чиқарадиган асосий заводларда СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг бу трактор ва машиналарни қабул қилиб оладиган вакиллари бўлиши зарур деб ҳисоблансин.

9. Қишлоқ хўжалиги учун тракторлар ишлаб чиқаришни тезлатиш мақсадида:

а) Олтой, Сталинград, Харьков, Владимир ва Липецк трактор заводларидаги ва Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг тупроқни ишлайдиган ва ҳосилни йиғиб-териб оладиган машиналар ишлаб чиқарувчи заводларидаги ҳамма қурилиш ишлари 1948 йилнинг биринчи ярмида тамомлансин;

б) Минск трактор заводи қурилиши 1948 йилнинг биринчи ярмида тамомлансин ва 1948 йилнинг иккинчи ярмида «Кировец Д-35» тракторлари ишлаб чиқариш учун асбоб-ускуналар блан та'минлансин.

10. Тракторлар ва деҳқончилик машиналари заводлари қурилиши биринчи навбатда ва тез сур'атлар блан тугатиладиган қурилиш деб ҳисоблансин.

Иттифоқчи республикалар компартияларининг Марказий Комитетларига, ВКП(б) ўлка ва область комитетларига, республикаларнинг министрлар советларига, ўлка ва область ижроия комитетларига корхоналарни тезроқ тиклаш ва ишга туширишда, уларни кадрлар блан та'минлашда, белгиланган давлат планини бажариш учун уй-жой маиший шароитни яхшилашда трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводларига, шунингдек бу заводларни қураётган бинокорлик ташкилотларига доимо ёрдам бериб туриш мажбурияти юклансин.

Қишлоқ хўжалигини тракторлар ва деҳқончилик машиналари блан та'минлаш давлат томонидан топширилган энг муҳим вазифа деб ҳисоблансин.

11. Қишлоқ хўжалигида янги типдаги тракторларни ва деҳқончилик машиналарини тезроқ қўллана бошлашга алоҳида аҳамият бериб, Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлигига тракторлар, ўзиюрар комбайнлар ва дон ўрадиган бошқа машиналар, осма трактор машиналари, техника экинлари, айниқса пахта, лавлаги, зиғир, кўксоғиз экинлари учун зарур машиналар, картошка, маккажўхори экадиган ва йиғиб-териб оладиган машиналар, пичан ўриш ва пресслаш машиналари, чорвачилик фермаларида ишлатиладиган машиналар, қишки ўтловларда музни парчалаш ва қорни тозалаш учун ишлатиладиган машиналарнинг мукаммалроқ янги турларини тайёрлаш ва ишга солиш мажбурияти юклансин.

Юқорида кўрсатилган машиналарни тезроқ тайёрлаш ва ишга солишни та'минлаш блан бирга, Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига сабзавотчилик, боғдорликдаги ишларни машиналаштириш ва техника экинларини парвариш қилиш учун моторли қўл асбоблари тайёрлаш ва ишлаб чиқариш мажбурияти юклансин.

Қишлоқ хўжалик машинасозлиги, Авиация саноати ва Электр саноати министрликларига шамол кучи блан юргузиладиган двигательлар, электр установкалари ва улар учун зарур запас қисмлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш чораларини кўриш мажбурияти юклансин.

12. МТСлар, совхозлар ва колхозлар ҳамда Махсулот тайёрлаш министрлигининг тайёрлаш ташкилотлари учун 1947 йилда 40 минг ва 1948 йилда 60 минг юк автомобили ажратилсин; МТС ва совхозлар «ГАЗ-67» маркали енгил автомашиналар блан кўпроқ та'минлансин.

13. Химия саноати министрлигига, Қора металлургия министрлигига, Литва ва Латвия ССРларнинг маҳаллий саноат министрликларига минерал ўғитлар ва қишлоқ хўжалик зарарли ҳашаротлари ва касалликларига қарши кураш учун ким'ёвий моддалар ишлабчиқариш ҳақида 1947 йил учун белгиланган планни сўзсиз бажариш мажбурияти юклатилсин. 1948 йилда қишлоқ хўжалиги учун ҳаммаси бўлиб камида 3 миллион 130 минг тонна суперфосфат, азотли ўғитлар, калий ўғити, фосфорит уни ишлабчиқариш та'минлансин, 1947 йилнинг охирига бориб заҳарли ким'ёвий моддалар ишлаб чиқариш планда белгиланган миқдорларга етказилсин.

Йўллар министрлигига ва темир йўл бошлиқларига ўғит ташиш учун планда белгиланган ўғитларнинг ҳаммасини тўла ортиб юборарлик миқдорда вагонлар ажратиш, ўғит учун бошқа энг муҳим юклар блан бир даражада биринчи навбатда вагонлар бериш мажбурияти юклансин.

Лисичанскдаги ўғит ва ким'ёвий моддалар ишлаб чиқарадиган химия комбинати қурилишига ва уни тезроқ ишга туширишга катта аҳамият бериб, СССР Министрлар Советига химия комбинатини қуриш муддатларини ва иш ҳажмларини белгилаш, шунингдек 1947 йилда Лисичанск химия комбинати қурилишини тезлатиш чораларини кўриш таклиф этилсин.

14. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги «Главнефтьснаб»га ва йўллар министрлигига дала ишлари даврида МТС ва совхозлардаги тракторларнинг узлуксиз ишлашини та'минлаш учун зарур миқдорда запас ёнилғи тайёрлаб қўйиш мақсадида нефть базаларига нефть махсулотлари етказиб бериш мажбурияти юклансин.

(ОХИРИ ОЛТИНЧИ БЕТДА)

Урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини юксалтириш тадбирлари ҳақида

ВКП(б) Марказий Комитети Пленумининг ўртоқ АНДРЕЕВ доклади юзасидан чиқарган қарори

VIII.

Колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш ва колхозларда қишлоқ-хўжалик артели Уставининг бузилишига хотима бериш соҳасида

(БОШИ БЕШИНЧИ БЕТДА)

1. Кейинги йилларда кўпгина область, ўлка ва республикалардаги колхозларда қишлоқ хўжалик артели Уставининг бузилишига йўл қўйилди. Қишлоқ хўжалик артели Уставининг бузилиши шундан иборат бўлдики, колхозларнинг жамоат ерлари талон-тарож қилинди, колхоз мулки, чунончи асбоб-ускуна, чорва моллари, бошқа мулк ва пул маблағлар таланди, меҳнат кунлари нотўғри тақсим қилинди, қишлоқ хўжалик артелининг ишларини идора қилишда демократик асосларга риоя қилинмади. Шуни та'кидлаш блан бирга, маҳаллий партия ва совет ташкилотларига ана шундай бузишларни тамомила йўқотиш, колхозларнинг жамоат хўжалигини ҳар жиҳатдан мустаҳкамлаш ва колхозларга раҳбарликни жиддий суратда яхшилаш мажбурияти юклансин.

2. Қишлоқ хўжалик артелини ташкилий-хўжалик жиҳатидан янада мустаҳкамлаш, колхозларнинг жамоат мулкини кўпайтириш — партиянинг колхоз қурилишидаги асосий вазифаси деб белгилансин. Бу ҳол партия ва совет органларининг жамоат ишлабчиқариш воситаларини, чунончи, иш ҳайвонларини ва маҳсулдор молларни, уруғлик, ем-хашак ва страхование фондларини, деҳқончилик асбобларини сақлаш ва кўпайтириш, деҳқончиликнинг ёрдамчи тармоқларини ривожлантириш, хўжалик бинолари қуриш ва артельнинг бўлинмас фондларини кўпайтириш соҳасида кун сайин зўр бериб ишлашларини ва ўз мас'улиятларини оширишларини талаб этади.

3. Колхозларда ердан фойдаланишда эгасизликнинг бўлиши жиддий камчилик деб ҳисоблансин. Бу эгасизлик шундан иборатки, далачилик бригадаларига алмашлаб экиладиган ерларда ҳамма вақт ҳам доимий участкалар беркитиб қўйилмайди. Бу ҳол ҳосилни оширишга моні'лик қилади. Колхозлар ана шу жиддий камчиликни тез орада тугатишлари ва далачилик бригадаларига алмашлаб экиш далаларидан доимий участкалар, асбоб-ускуна ва молларни беркитиб қўйишлари ҳамда далачилик бригадаларининг составида қўнимсизлик бўлишига йўл қўймасликлари зарур деб топилсин. Бригадаларда звенолар тузилиб, чопиқ талаб қиладиган, техника ва сабзавот экинлари ҳамда уруғчилик участкалари уларга беркитиб қўйилсин, мумкин бўлган жойларда эса, дон экинларининг майдонлари ҳам звеноларга беркитиб қўйилсин.

4. Колхозларда меҳнатга ҳақ тўлашда, меҳнат кунларини ва колхоз даромадларини колхозчилар ўртасида тақсимлашда текисчилик бор, дала ишларида ва бошқа ишларда якка ва кичик группа ишбай усули етарли даражада амалга оширилмаётир, камайтирилган ва эскириб қолган иш нормалари ҳали ҳам бор. Бу ҳол меҳнат кунларининг исроф қилинишига сабаб бўлади. Бундай аҳвол меҳнат унумини янада оширишга, ҳосилни ва чорвачилик маҳсулдорлигини кўпайтиришга жиддий моні'лик қилиши та'кидлансин ва ана шу камчиликларни тугатиш мақсадида, яқин вақт ичида иш нормалари ва меҳнат кунларининг иш баҳолари қайтадан кўриб чиқилиши зарур, энг муҳим ишларда меҳнатга кўпроқ ҳақ тўлашни та'минлаш ва иккинчи даражадаги ишларга бериладиган ҳақни камайтириш керак деб топилсин.

Меҳнат кунларини тежаб-тергаб ва тўғри сарф қилмоқ учун колхозларга йил бошидан э'тиборан айрим тармоқларнинг ишлари ва қишлоқ хўжалик экинларидаги ишлар учун бериладиган меҳнат кунларини планлаштириш тавсия этилсин, меҳнат кунларининг бажарилган ишларга ва бригада ҳамда звенолар учун меҳнат кунларини сарф қилиш планларига мувофиқ, тўғри ёзилиши қаттиқ назорат қилиб борилсин.

Колхозларда даромад тақсимоти бригада томонидан олинган ҳосилга қараб, бригадаларда эса, звеноларнинг олган ҳосилига қараб тақсимлансин, токи мўлроқ ҳосил олган бригада ва звеноларнинг колхозчилари шунга мувофиқ кўпроқ ҳақ олсинлар, кам ҳосил олган бригада ва звеноларнинг колхозчилари эса, ўз меҳнатлари учун камроқ ҳақ олсинлар.

Ана шу асосий қоидаларга мувофиқ, айрим республикалар, ўлкалар ва областьлардаги колхозларнинг тажрибаларини ҳисобга олиб, Ҳукумат ҳузуридаги колхоз ишлари кенгашига ва СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига колхозларда меҳнатни уюштириш ва ҳақ тўлаш ишларини яхшилаш, иш нормаларини ошириш ва меҳнат кунларини ёзишда тартиб ўрнатиш юзасидан ўз таклифларини тайёрлаш ва СССР Министрлар Совети ҳамда ВКП(б) Марказий Комитетининг муҳокамасига қўйиш таклиф этилсин.

1942 йилда меҳнатга қобилиятли колхозчилар учун албатта бажарилиши лозим деб топилган меҳнат кунларининг кўпайтирилган минимуми сақланиши зарур деб ҳисоблансин.

Қўшимча ҳақ тўлаш тўғрисидаги қонун ҳали ҳам барча колхозларда тўла амалга оширилмаётганлиги, шунингдек кўп жойларда ҳосилни ошириш ва чорвачилик маҳсулдорлигини кўпайтириш планини ошириб бажарганликлари учун бериладиган қўшимча ҳақ колхозчиларга ўз вақтида берилмаётганлиги йўл қўйиб бўлмайдиган бир ҳол деб ҳисоблансин ва колхозчиларга тегишли қўшимча ҳақнинг ўз вақтида берилиши қаттиқ назорат қилинсин.

5. Иш вақтидан самарали фойдаланиш ва деҳқончилик ишлари вақтида далачилик бригадалари, трактор бригадалари ва чорвачилик бригадаларидаги колхозчилар учун яхши маиший шароит яратиб бериш мақсадида, колхозларга қишлоқдан 8 чақиримдан нарида бўлган участкаларда доимий дала шийпонлари ташкил қилиш тавсия этилсин. Дала шийпонларида туриш учун доимий ва ёзлик ётоқхоналар, ошхоналар қурилсин; молларни сақлаш учун зарур миқдорда молхоналар қурилсин: деҳқончилик машиналари ва асбобларини сақлаш учун сарой ва шийпонлар қурилсин.

6. Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш вазифалари колхозларга агрономия ва зооветеринария ёрдамининг кучайтирилишини талаб қилади. МТС агрономия участкалари ва район қишлоқ хўжалик бўлимларини мустаҳкамлаш учун, 1947 йилда идоралар, муассасалар ва ўқув юртларидаги агрономларнинг талайгина қисми агрономия соҳасида колхозларга ёрдам бериш учун МТСларнинг агрономия участкаларига, район қишлоқ хўжалик бўлимларига, шунингдек йирик колхозларга юборилиши зарур деб топилсин.

Агрономия хизматини тартибга солиш мақсадида МТСнинг агрономия участкалари МТС блан шартнома тузган колхозларга хизмат қиладилар, МТСнинг иш доирасидан ташқарида бўлган колхозларга эса, район қишлоқ хўжалик бўлимларининг агрономия участкалари хизмат кўрсатадилар деб белгилансин. Район қишлоқ хўжалик бўлими МТС агрономларининг агрономия соҳасидаги ишларига раҳбарлик қилади ва уларнинг ишларини назорат қилиб туради деб белгилансин.

7. Агрономия, зоотехника ва ветеринария олий ўқув юртларини тамомлаб чиқучи кишилар МТСларга, совхоз, колхозларга, агрономия ва зооветеринария участкаларига юборилади ва улар зарур амалий тажрибага эга бўлиш учун бир йил ичида малакаларини оширадилар, деб белгилансин. Олий ўқув юртларини тамомлаб чиққан кишилар кичик агроном, кичик зоотехник ва кичик ветеринария врачи лавозимида малакаларини оширадилар.

8. Колхозларда, совхозларда, МТСларда, агрономия участкалари ва зооветеринария участкаларида эмас, балки идорада ишловчи агрономлар, зоотехниклар, ветеринария врачлари, инженерлар, механиклар ва қишлоқ хўжалигининг бошқа мутахассислари колхозларда, совхозларда ва МТСларда ишлаётган шундай ходимларга нисбатан 25 процент кам иш ҳақи оладилар деб белгилансин.

9. Колхоз кадрлари — колхоз раислари, бригадирлар, ферма мудирлари ва ҳисобчиларни тайёрлаш ҳамда қайтадан тайёрлаш ишларини яхши уюштириш мақсадида, 1947 йилда областьлар, ўлкалар ҳамда республикаларда бир йиллик ва икки йиллик давлат мактаблари очиш ва улар ҳузурида билим ва тажриба оширадиган намунали хўжаликлар ташкил этиш зарур деб топилсин, токи бу мактаблар колхозларнинг тамомила етишган раҳбар ходимларини тайёрлаб чиқарсинлар. Колхоз раисларини қисқа муддатда қайтадан тайёрлаш учун 1947 йилда ҳарбир область, ўлка ва республикада олти ойлик доимий курслар ташкил қилинсин.

Колхоз деҳқончилигининг усталарини, чунончи дала мудирлари, чорвадорлар, боғдорлар, сабзавотчилар, асаларичилар тайёрлашга катта аҳамият бериб, бир йиллик давлат қишлоқ хўжалик мактаблари шоҳобчалари кенгайтирилсин, токи ҳарбир область, ўлка ва республика колхозлар учун керакли бундай кадрларни талаб этилган миқдорда тайёрласин.

10. Агрономларни тез тайёрлаш зарурлигини назарда тутиб, областьларда 3 йиллик агрономия мактабларини ташкил этиш мақ'ул деб топилсин. Областьлардаги агрономия мактабларини тамомлаб чиққан кишиларга кичик агроном деган унвон берилсин.

IX.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш соҳасида

ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш юзасидан 1940 йилда қабул қилинган сиёсат тамомила ва бутунича тўғри бўлиб чиқди, деб та'кидлайди. Бу сиёсатга мувофиқ колхозларнинг топширадиган деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари колхозлардаги экин майдонининг ҳар гектарига ёки колхозлардаги умумий ер майдонининг ҳар гектарига қараб белгиланган эди.

1940 йилгача давлатга топшириладиган маҳсулотни экин майдонининг миқдорига ёки моллар сонига қараб белгилаш тартиби амалда эди. Бу тартиб колхоз жамоат хўжалигини ривожлантиришда колхозларнинг манфаатдорлигини йўқотар, колхозларнинг экиш планларини ва чорвачиликни ривожлантириш планларини камайтириш учун ҳаракат қилишига сабаб бўлар эди, экин майдонларини камайтириш йўлига тушира эди, янги ерларни ишга солишга рағбатлантирмас эди.

Давлат абадий фойдаланиш учун колхозларга ер берди. Давлатга маҳсулот топшириш юзасидан белгиланган янги принцип ана шундай мустаҳкам негизга асосланади. Бу принцип колхозларнинг жамоат деҳқончилигини, чорвачилигини ривожлантиришдан манфаатдорлигини оширди ва маҳсулот тайёрлашдаги эски тартибга хотима берди. Ана шу эски тартиб бор вақтида экин майдонларини кенгайтирувчи ва фермаларда мол туёғини оширувчи илғор колхозлар, экин майдонларини кенгайтирмайдиган, фермалари ёки жамоат чорвачилиги бўлмаган қолоқ колхозларга нисбатан ноқулай аҳволга тушиб қолар эдилар.

Колхоз тузумининг душмани бўлган кишиларгина, давлатга топшириладиган маҳсулот миқдорини колхозлар ихтиёрига берилган экин майдонининг ҳарбир гектарига қараб ҳисоблаш тўғрисидаги қонуннинг қишлоқ хўжалиги учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини тушинмаган ва уруш орқасида колхозларнинг жамоат хўжалигига ғоят катта зарар етказилганлигини унутаётган кишиларгина, партияни орқага, я'ни қишлоқ хўжалигини ривожлантириш манфаатларига мувофиқ бўлмаган сиёсатга, маҳсулотни экилган экин майдонларига қараб топшириш сиёсатига томон судрай оладилар.

ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми юқорида айтилганларга биноан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш соҳасида топшириладиган маҳсулотни колхозларга беркитиб қўйилган ҳарбир гектар экин ерига қараб ва чорвачилик маҳсулотларини колхоз ихтиёридаги ернинг ҳар гектарига қараб белгилаш сиёсатига қаттиқ амал қилиш зарур деб ҳисоблайди.

Шу блан бирга ҳозирги шароитда давлатга дон топширишда ҳарбир ма'мурий райондаги барча колхозлар учун бир хил норма белгилаш ўрнига, ҳарбир районда бирқанча колхоз учун бирнеча хил норма белгилаш зарурияти пайдо бўлади, чунки бу чора зарур ҳолларда, колхозларнинг давлатга маҳсулот топшириш мажбурияти миқдорини колхозларга беркитиб қўйилган ерларнинг ишга солинаётганлигини э'тиборга олиб белгилаш имконини беради. Шу муносабат блан ишчи кучларининг етишмаслиги орқасида еридан тўла фойдаланмаётган кўп ерли колхозлар бўлган. Районларда шундай колхозларнинг давлатга топшириладиган маҳсулот нормасини камайтиришга тўғри келади. Ишчи кучлари етарли ва ерларидан яхши фойдаланаётган колхозлари бўлган районларда колхозларнинг давлатга мажбурий тартибда топшириладиган донлари миқдорини оширишга тўғри келади.

1. СССР Министрлар Советига колхозларнинг давлат мажбурияти топшириш соҳасидаги табақалаштирилган нормаларини доимий норма сифатида 1947 йилнинг 1 майидан кечикмай белгилаш таклиф қилинсин. Бир ма'мурий район доирасида бирнеча норма бўлишига йўл қўйилсин.

2. МТСлар хизмат кўрсатмаётган колхозларнинг мажбурий тартибда давлатга топшириладиган дон ва шоли нормалари мазкур районда МТСлар хизмат кўрсатадиган колхозлар учун белгиланган нормалардан 25 процент ортиқ бўлиши керак.

3. Буғдой ва жавдари буғдойни сули, арпа ва тариқ блан тенглаштириб айрибошлаш нотўғри ва уларнинг салмоғини пасайтириб қўяди, деб ҳисоблансин.

Энг муҳим озиқ-овқат экинлари, чунончи буғдой ва жавдари буғдойни етиштириш ва давлатга топшириш ишларига рағбатлантириш мақсадида буғдой ва жавдари буғдойни сули, арпа ва тариқ блан айрибошлаш эквивалентлари СССР ҳукумати, давлатга буғдой ва жавдари буғдой топшириш мажбуриятларини бажариш ҳисобидан колхозлар ва деҳқон хўжаликларидан сули, арпа ва тариқ қабул қилиб олишга руҳсат берганидагина истисно тариқасида оширилиши зарур, деб ҳисоблансин. 1947 йил ҳосилидан бошлаб буғдой ва жавдари буғдой тайёрланган вақтда улар қуйидаги эквивалентга мувофиқ айрибошлансин: 1 пуд буғдой — 2 пуд сулига, 1 пуд 30 қадоқ арпага, 1 пуд 20 қадоқ тариққа баравардир; 1 пуд жавдари буғдой — 1 пуд 30 қадоқ сулига, 1 пуд 20 қадоқ арпага, 1пуд 10 қадоқ тариққа баравардир.

СССР Министрлар Советига колхоз ва деҳқон хўжаликларининг 1947 йил ҳосилидан давлатга топшириладиган буғдой ва жавдари буғдой миқдорини кўпайтириш ва бунинг эвазига топшириладиган ем-хашак мажбурияти миқдорини камайтириш таклиф қилинсин.

4. Дон, мойли экинлар ва техника экинлари, уруғ, ўт ва картошка ҳосили ҳамда бу экинларнинг майдони тўғрисидаги ма'лумотлар сиёсий жиҳатдан ва халқ хўжалиги нуқтаи назаридан катта аҳамиятга эга эканлигини назарда тутиб, СССР Давлат план комиссияси ҳузурида ҳосилни аниқловчи Давлат инспекцияси ташкил этиш зарур деб топилсин.

5. Давлатга мажбурий тартибда дон топшириш тўғрисидаги қонунга қаттиқ риоя қилинишини та'минлаш ва 1947 йилда ғалла тайёрлаш давлат планининг ҳарбир район, ҳарбир колхоз ва совхоз томонидан қонунда белгиланган муддатларда бажарилишини та'минлаш — область, ўлка ва республикалардаги партия ҳамда совет ташкилотларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

Партия ва совет ташкилотларига ҳосил йиғиштириб олина бошланган биринчи кунларданоқ ғалла тайёрлашни қизитиб юбориш ва ўтган йиллардаги хатоларни такрорламаслик мажбурияти юклансин. Ўтган йилларда ғалла топшириш сур'атлари ғалла янчиш сур'атларидан кейинда қолган эди ёки ғалла янчиш чўзилиб кетган эди. Бунинг натижасида бир қатор район ва колхозларда ғалла тайёрлаш плани бажарилмай қолган эди. Ғалла янчиш бошланган пайтданоқ шунга эришмоқ керакки, ҳарбир колхоз, ҳарбир совхоз давлатга ҳар куни ғалла топшириб турсин ҳамда партия ва совет ташкилотлари ғалла тайёрлаш плани тўла бажарилгунига қадар ҳарбир колхоз, ҳарбир совхозга амалий раҳбарлик қилсинлар ва қолоқ колхозлар, совхозлар ҳамда қолоқ районларга алоҳида э'тибор берсинлар.

6. Мамлакатни чорвачилик маҳсулотлари блан та'минлаш ғоят муҳим эканлигини ва давлат ихтиёрида шундай маҳсулотлар резервини вужудга келтириш зарурлигини назарда тутиб, область, ўлка ва республикалардаги партия ҳамда совет ташкилотларига чорвачилик маҳсулотларини тайёрлаш ишларига раҳбарликни жиддий суратда яхшилаш, колхоз, совхоз ҳамда деҳқон хўжаликларининг чорвачилик маҳсулотларини тайёрлаш давлат планларини ўз вақтида бажаришларини та'минлаш мажбурияти юклансин.

X.

Қишлоқдаги партиявий-сиёсий ишлар соҳасида

1. ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми партия олдида урушдан кейинги даврда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида турган вазифалар партия ташкилотларига қишлоқда сиёсий ишларни кенг йўлга қўйиш, меҳнаткашларга бу вазифаларни тушинтириб бериш, уларни қишлоқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш йўлидаги курашга уюштириш ва сафарбар қилиш ҳамда омма блан алоқани доим мустаҳкамлаш мажбуриятини юклайди деб ҳисоблайди. Қишлоқдаги ишларда бўлган катта камчиликларга хотима бериш зарур, раҳбар кадрларнинг ба'зилари колхозларга ҳали ҳам э'тиборсиз қарамоқдалар, колхоз қурилишида партия йўлининг бузилишига йўл қўймоқдалар, қишлоқда зарур ташкилий ва сиёсий ишларни олиб бормаётирлар. Аввало мана шундай камчиликларга хотима бериш керак. Район, область, ўлка ва республикалардаги партия ҳамда совет органларининг раҳбар ходимлари колхозларга тез-тез бориб туришлари ва сиёсий ҳамда ташкилий-партиявий ишларни шахсан олиб боришлари, колхозчилар блан суҳбат ва йиғилишлар ўтказиб туришлари, бошланғич партия ташкилотларида партиявий ва сиёсий ишларни яхши йўлга қўйишлари зарур.

2. Область, ўлка партия комитетларига ва иттифоқчи республикалар компартия Марказий Комитетларига қишлоқлардаги район партия комитетларига раҳбарликни яхшилаш мажбурияти юклансин. Шунга эришмоқ керакки, район партия комитетлари колхозларнинг аҳволи ва тараққиёти учун тўла жавобгарлик ҳис қилсинлар, колхоз ҳаётининг ҳамма майда-чуйдаларини яхши билсинлар ва ҳарбир колхозни мустаҳкамлаш чорасини кўрсинлар.

3. МТСларда директорнинг сиёсий қисм бўйича ўринбосари лавозими бўлиши зарур деб топилсин.

МТС директорларининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосарлари МТС ишларини яхши йўлга қўйишлари, МТС блан колхозлар ўртасида тўғри муносабат бўлишини та'минлашлари, колхоз ва МТСларнинг шартномаларга қаттиқ риоя қилишларини назорат этиб туришлари керак, МТС блан колхоз ўртасидаги муносабатларда уларнинг МТС ишларидаги ва колхоз ишларидаги камчиликларни оширишларига йўл қўймасликлари лозим. МТС директорларининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосарлари МТС партия ташкилотларининг ишларини яхши йўлга қўйишлари, тракторчилар, комбайнчилар ва МТСларнинг бошқа ходимлари ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришлари керак.

★

ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми СССРнинг бутун халқ хўжалигини муваффақиятли суратда ривожлантириш ва халқнинг моддий аҳволини янада яхшилаш учун зарур шарт бўлмиш қишлоқ хўжалигини тезликда тиклаш ва ривожлантиришга ғоят катта аҳамият беради. Партия ва совет органлари, колхозчилар, совхоз ва МТС ишчилари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари, қишлоқ хўжалиги учун керакли буюртмаларни бажараётган саноат ишчилари ва инженер-техник ходимлари бутун давлатимиз учун ғоят муҳим бўлган ана шу вазифани бажаришга кўпроқ э'тибор қилишлари керак.

ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми партия ва совет органларига МТС, колхоз ва совхозларнинг ишларини уюштиришда уларга ёрдамни кучайтириш, колхозчилар, совхоз, МТС ишчилари ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг дала ишлари сифатини кескин суратда яхшилаш, колхоз ва совхоз далаларида илғор агротехникадан фойдаланиш ва колхоз қишлоғининг ишчи кучлари ва моддий-техника ресурсларидан тўла фойдаланиш асосида қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ҳартарафлама ошириш йўлида кун сайин олиб бораётган курашига бошчилик ва раҳбарлик қилиш мажбуриятини юклайди.

ВКП(б) Марказий Комитетининг Пленуми барча колхоз, МТС, совхозлар ва барча деҳқон хўжаликларининг 1947 йил кўклам экинига ўз вақтида яхши тайёргарлик кўриши, кўкламда дала ишларининг муваффақиятли бажарилиши — энг муҳим хўжалик-сиёсий вазифа деб ҳисоблайди.

ВЕНГРИЯДА РЕСПУБЛИКАГА ҚАРШИ ФИТНА ҚАТНАШЧИЛАРИ УСТИДАН СУД БОШЛАНДИ

БУДАПЕШТ, 27 февраль (ТАСС). Бугун эрталаб Будапештда, республикага қарши фитна қатнашчилари устидан суд бошланди. Қора курсида фитначиларнинг биринчи гуруҳидаги 13 киши ўтирипти. Булар орасида фитнанинг раҳбарлари, «еттилар комитети» деб аталган комитетнинг а'золари Донат Дьердь, Сентмиклоши Иштван, Сонтивани Домокош, Араньи Балинт Киш Кароль ва Хедер Лайошлар бор. «Комитетнинг» еттинчи а'зоси — собиқ депутат Шалата Кальман ҳали қўлга тушган эмас. У, кейинроқ сиртдан суд қилинади.

«Еттилар комитети» а'золари блан бирга фитнанинг ҳарбий раҳбари, яширинча «бош қўмондон», исте'фо бериб, ҳарбий хизматдан бўшаган генерал Вереш Лайош ва унинг энг яқин ёрдамчилари — яширинча «бош қўмондонлик»нинг а'золари ҳам суд жавобгарлигига тортилган. Уларнинг ҳаммаси илгариги бош штаб офицерлари бўлиб, мамлакатдан немислар ҳайдаб чиқарилгандан кейин Венгриянинг янги демократик армиясига қабул қилинмаган, (масалан, Вереш ҳам армияга олинмаган), ёки 1945 йил ёз фаслида армия сафидан чиқарилган генерал Андраш Шандор, полковник Шавари Тихомер, полковник Фэлеп Йожеф ва подполковник Берко Иштван каби кишилардир. Берко Иштван мамлакат озод қилингандан бошлаб, то қамоққа олинганига қадар яшириниб юрган.

Мавжуд республика тузумини йиқитишга қаратилган яширинча ҳаракатнинг ана шу бошлиқларидан ташқари яна авиация офицери Майорош Янош фитнада қатнашганлиги учун ва бош штаб майори Варкони Ласло ўз вазифасини бажармаганлиги, я'ни фитна тўғрисида ма'мурларга хабар бермаганлиги учун суд жавобгарлигига тортилган.

Фитначиларнинг ишини Петер Янко раислигидаги халқ суди коллегияси кўради. Суд составида ҳукуматда қатнашган ҳамма партияларнинг вакиллари бор. Қораловчи — бош халқ прокурорининг ўринбосари Эрвин Заборецкий.

Айбдорларнинг рўйхати ўқиб эшиттирилгандан кейин, ҳимоячилар судга мурожаат қилиб, судни кечиктиришни сўрадилар. Ҳимоячиларнинг айтишича, улар ўзлари ҳимоя қиладиган айбдорларнинг иши блан яхши танишиб улгурмаганлар эмиш. Қораловчи бу таклифга қарши чиқди. Суд ҳимоячиларнинг илтимосини асоссиз деб рад этди. Суд раиси Янко ҳимоячилар ихтиёрида айбдорларнинг иши блан танишмоқ учун етарли вақт бўлганлигини эслатиб, «судни кечиктириш тўғрисидаги ҳарбир уринишга суиисте'мол деб қарайжакман» деди.

Шундан кейин айбнома ўқиб эшиттирилди. Айбномада фитначиларнинг жиноятлари, республикани йўқотишни ва Хорти усул идорасини тиклашни мақсад қилиб қўйганликлари айтилади.

АНГЛИЯДА ЁҚИЛҒИ ТАНҚИСЛИГИ ҲАҚИДА ЭТТЛИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ЛОНДОН, 25 февраль (ТАСС). Рейтер агентлиги билдиради: бош министр Эттли умум палатасида сўзга чиқиб, 24 февральда Англиянинг марказий қисмида саноатга яна электр қуввати берила бошлаганлигини айтди. Англиянинг ғарбишимолий қисмида саноатга 3 мартдан бошлаб электр қуввати берилади. Ҳозир, деди Эттли, тахминан 15,5 кунга етарлик тошкўмир тўпланди. Эттли Англиянинг жанубий қисми ва Лондонга қачон электр қуввати берилажагини айтмади. Англиянинг жанубий қисми ва Лондонда 13 кунга етарлик ёқилғи тўплаб қўйилган.

Эттлининг айтишича, электр қуввати берилмаганлиги сабабли, 2 миллион 100 минг киши ишсиз қолган.

Мас'ул муҳаррир: С. РАЖАБОВ.

ТЕАТРЛАРДА:

УзОПЕРА ТЕАТРИДА — 2 мартда кундуз Гуландом, 4 мартда Кармен.

МУҚИМИЙ ТЕАТРИДА — 2 мартда Баядера, 4 мартда Тоҳир ва Зуҳра.

ЎЗБЕК МУЗИКА ТЕАТРИДА (Беш'ёғоч) — 2 мартда Муҳаббат гули, 4 мартда Офтобхон.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Ф. В. Федин раҳбарлигидаги цирк труппасининг гастрольлари. Аттракцион — йиртқич ҳайвонлар.

2 мартда уч тамоша. Кундуз соат 1, 4 ва кеч соат 9да бошланади. 3 мартда бир тамоша. Кеч соат 9 да бошланади.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ҚИЗИЛ ОКТЯБРЬ» — Оқариб кўринар ёлғиз елкан, 3 мартдан Райком секретари, «ҒАЛАБА» (Шивли бозор) — Адмирал Нахимов; «ИСКРА» — янги кинокомедия Биринчи қўлқоп; «ЎЗБЕКИСТОН» — Биринчи қўлқоп; «НОВОСТИ ДНЯ» — Лўлиларнинг сўнгги чайласи; «ВЕСНА» — Совет Эстонияси, 3 мартдан Ажойиб табиатли қиз; АЛОҚА ХОДИМЛАРИ КЛУБИ — «Безимянний» ороли.

УзССР Маҳаллий саноат министрлигининг Тошкент шаҳридаги «УзРЕМВЕС» МАРКАЗИЙ РЕСПУБЛИКА ИШХОНАСИ (Ўзбекистон кўчаси, Кожевенний тупик, 2-нчи уй, телефон — 35526) ТАРОЗИ-ЎЛЧОВ АСБОБЛАРИНИ ВА МАНОМЕТРЛАРНИ РЕМОНТ ҚИЛИШ УЧУН 1947 йилга заявкалар қабул қилади ВА ШАРТНОМА ТУЗАДИ

«Ўзрембес»нинг қуйидаги шаҳарларда область бўлимлари бор: Самарқандда, Бухорода (Қашқадар'ё областига ҳам хизмат қилади), Фарғонада (Қўқон шаҳрида), Андижонда ва Наманганда.

Тошкент шаҳар, Октябрь район, 15 бўлим халқ суди билдирадики, А. Ҳошимовнинг Ф. Шарафиддиновадан ажралиш ҳақидаги аризаси судда кўриш учун қабул қилинди.

Тошкент область, Оржоникидзе район, 1-нчи бўлим халқ суди билдирадики, М. Дўстмуҳамедованинг М. Холмуродовдан ажралиш ҳақидаги аризаси судда кўриш учун қабул қилинди.

«Динамо» спорт жамиятининг РАДИО ИШХОНАСИ СССРда ва чет элларда ишлабчиқарилган ҳархил системали РАДИОПРИЕМНИКЛАРНИ РЕМОНТ ҚИЛАДИ, ЯНГИЛАЙДИ ВА СОЗЛАБ БЕРАДИ.

Радиоприёмникларни созлаш учун ишхонада махсус асбоблар бор.

Чет эл радиоприёмникларига СССРда ишлабчиқарилган лампалар қўйилади.

Ишхонада олий малакали усталар ишлайди.

Ишхонанинг адреси: Тошкент шаҳар, Карл Маркс кўчаси, 18-нчи уй, «Динамо» магазинида.

Тошкент шаҳар, Сталин район, 13 бўлим халқ суди билдирадики, М. Мақсудованинг М. Мақсудовдан ажралиш ҳақидаги аризаси судда кўриш учун қабул қилинди.

Тошкент шаҳар, Куйбишев район, 29 бўлим халқ суди билдирадики, К. Абдуллаеванинг А. Ҳакимовдан ажралиш ҳақидаги аризаси судда кўриш учун қабул қилинди.

РЕДАКЦИЯ ва НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси № 8. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши ва Пропаганда-агитация бўлими — 34780; Саноат бўлими — 31048; Хатлар бўлими — 32347; Ўлкалар бўлими — 37062. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тиражи 64,5 минг № 108. Р.00041.